

Fiskeripolitik m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet Riksrevisionens styrelses framställning 2008/09:RRS15 angående statens insatser för ett hållbart fiske. Riksrevisionens styrelse har beslutat att slutsatserna av den granskning som revisionen genomfört och som redovisats i granskningsrapporten RiR 2008:23 ska överlämnas i form av en framställan till riksdagen. I rapporten pekar Riksrevisionen på att statens samlade insatser för fiskeripolitiken inte har varit effektiva. Därtill framhålls bl.a. att regeringen bör genomföra regelbundna analyser och uppföljningar inom fiskeripolitiken i syfte att bättre kunna bedöma om de olika styrmedlen är kostnadseffektiva och leder till ökad måluppfyllelse. Utskottet konstaterar att arbete pågår och att åtgärder har vidtagits som är inriktade på de frågor som berörs i Riksrevisionens styrelses framställning. Utskottet förutsätter vidare att regeringen i lämpligt sammanhang återkommer till riksdagen med en redovisning av vilka ytterligare åtgärder som vidtagits för att säkerställa ett hållbart fiske. Utskottet föreslår därför att Riksrevisionens styrelses framställning lämnas utan vidare åtgärd.

I betänkandet behandlas vidare 54 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2008 om fiskerifrågor, som innefattar bl.a. fiskeripolitik, fritidsfiske, vattenbruk m.m. Vissa motioner tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under mandatperioden, och dessa behandlas därför förenklat. Samtliga motionsyrkanden avstyrks.

I betänkandet finns 11 reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Statens insatser för ett hållbart fiske	6
Motioner från allmänna motionstiden 2008	12
EU:s fiskeripolitik m.m.	12
Fiskekvoter, fiskeförbud, ålfiske m.m.	17
Fiskekvoter, fiskeförbud m.m.	18
Ålfiske	21
Fritidsfiske m.m.	22
Vattenbruk och fiskodling	24
EU:s fiskeavtal med tredjeländ	27
Motioner som bereds förenklat	31
Reservationer	32
1. Statens insatser för ett hållbart fiske, punkt 1 (s, v, mp)	32
2. EU:s fiskeripolitik m.m., punkt 2 (s)	33
3. EU:s fiskeripolitik m.m., punkt 2 (v)	33
4. EU:s fiskeripolitik m.m., punkt 2 (mp)	34
5. Fiskekvoter, fiskeförbud, ålfiske m.m., punkt 3 (s)	34
6. Fiskekvoter, fiskeförbud, ålfiske m.m., punkt 3 (v)	35
7. Fiskekvoter, fiskeförbud, ålfiske m.m., punkt 3 (mp)	36
8. Fritidsfiske m.m., punkt 4 (v)	36
9. Vattenbruk och fiskodling, punkt 5 (v)	37
10. EU:s fiskeavtal med tredjeländ, punkt 6 (v)	38
11. EU:s fiskeavtal med tredjeländ, punkt 6 (s, mp)	38
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	40
Framställningen	40
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008	40
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 7	46

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Statens insatser för ett hållbart fiske

Riksdagen avslår framställning 2008/09:RRS15 punkterna 1 och 2.

Reservation 1 (s, v, mp)

2. EU:s fiskeripolitik m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:MJ310, 2008/09:MJ356, 2008/09:MJ428 yrkande 1, 2008/09:MJ459 yrkande 40 och 2008/09: MJ494 yrkande 19.

Reservation 2 (s)

Reservation 3 (v)

Reservation 4 (mp)

3. Fiskekvoter, fiskeförbud, ålfiske m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:MJ261, 2008/09:MJ329 yrkandena 1, 3 och 5, 2008/09:MJ457 yrkandena 12 och 13, 2008/09: MJ459 yrkande 33, 2008/09:MJ493 yrkande 16 och 2008/09:MJ502 yrkande 26.

Reservation 5 (s)

Reservation 6 (v)

Reservation 7 (mp)

4. Fritidsfiske m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:MJ242, 2008/09:MJ258 och 2008/09:MJ457 yrkande 3.

Reservation 8 (v)

5. Vattenbruk och fiskodling

Riksdagen avslår motion 2008/09:MJ457 yrkandena 7–11.

Reservation 9 (v)

6. EU:s fiskeavtal med tredjeländ

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:U322 yrkande 16 och 2008/09: MJ459 yrkandena 37–39, 41 och 42.

Reservation 10 (v)

Reservation 11 (s, mp)

7. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 26 mars 2009

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (s), Ola Sundell (m), Jeppe Johnsson (m), Bengt-Anders Johansson (m), Ann-Kristine Johansson (s), Sofia Arkelsten (m), Rune Wikström (m), Wiwi-Anne Johansson (v), Erik A Eriksson (c), Tina Ehn (mp), Aleksander Gabelic (s), Helén Pettersson i Umeå (s), Eva Selin Lindgren (c), Liza-Maria Norlin (kd), Christin Hagberg (s) och Lars Tysklind (fp).

Redogörelse för ärendet

I detta ärende behandlar utskottet Riksrevisionens styrelses framställning angående statens insatser för ett hållbart fiske (2008/09:RRS15). Vidare behandlas 54 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden hösten 2008 om bl.a. fiskeripolitik, fritidsfiske, vattenbruk m.m. Motionsyrkandena bereds förenklat i den mån det rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden.

Utskottets överväganden

Statens insatser för ett hållbart fiske

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår Riksrevisionens framställning med hänvisning till bl.a. nyligen genomförd lagstiftning och övrigt arbete som pågår på ifrågavarande område.

Jämför reservation 1 (s, v, mp).

Bakgrund

Riksrevisionen har granskat statens insatser inom fiskeriområdet. Resultatet av granskningen redovisas i rapporten Statens insatser för ett hållbart fiske (RiR 2008:23). Rapporten publicerades i november 2008. Överkapaciteten i fiskeflottan är en viktig orsak till att flera fiskbestånd i dag är överfiskade. Det innebär att fisket måste minska till mer hållbara nivåer så att fiskbestånden får chans att återhämta sig. Fiskeripolitiken i Sverige är en del av EU:s gemensamma fiskeripolitik (GFP). Målen och lagstiftningen för fiskeripolitiken har under de senaste decennierna förändrats. Från att främst ha varit näringspolitiskt inriktade är målen nu utformade för att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Målen för lagstiftningen innebär att fisket ska vara lönsamt så att det går att försörja sig som fiskare. Samtidigt ska sysselsättningen i det småskaliga kustfisket främjas. Överfiske som hotar fiskbestånden ska stoppas. Den övergripande inriktningen för den gemensamma fiskeripolitiken slår också fast att EU:s medlemmar ska tillämpa försiktighetsprincipen genom att vidta åtgärder för att skydda och bevara levande akvatiska resurser och arbeta för ett hållbart utnyttjande av dem samt minimera fiskeverksamhetens påverkan på de marina ekosystemen. Sett ur ett kortsiktigt perspektiv finns det konflikter mellan de ekonomiska, sociala och ekologiska målen för fisket. Exempelvis kan fiske med stora trålfartyg vara det mest effektiva fisket sett ur ett företagsekonomiskt perspektiv. Däremot kan ett storskaligt och effektivt trålfiske – sett ur ett socialt perspektiv – hota sysselsättningen inom ett småskaligt kustnära fiske. Sett ur ett ekologiskt perspektiv kan fiskbestånden decimeras kraftigt av ett intensivt trålfiske.

Framställningen

Styrelsen har funnit att den granskning som Riksrevisionen har redovisat i rapporten Statens insatser för ett hållbart fiske (RiR 2008:23) bör överlämnas till riksdagen i form av en framställning. I anslutning därtill vill

styrelsen anföra följande. Fiskeripolitiken i Sverige är en del av EU:s gemensamma fiskeripolitik. Från att ha varit näringspolitiskt inriktade är målen för fiskeripolitiken nu utformade för att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling – ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Dessa mål har riksdagen slagit fast i de senaste årens budgetbetänkanden. Riksrevisionens granskning visar emellertid att statens samlade insatser inom fiskeripolitiken har varit ineffektiva. I flera avseenden rör sig Sverige bort från målen. Enligt Riksrevisionen motverkar olika styrmedel varandra, och regeringen har inte på något tydligt sätt prioriterat mellan dessa. Granskningen visar även att det nationella handlingsutrymmet inom den gemensamma fiskeripolitiken inte har utnyttjats på ett effektivt sätt. Riksrevisionens granskning visar också att viktig analys och återrapportering för uppföljning av målen saknas. Det försvårar prioriteringar av kostnadseffektiva styrmedel. Det försvårar också möjligheten att lämna relevant information till riksdagen.

Översyn av statens insatser

I granskningen redovisar Riksrevisionen en rad områden där insatser som rör fiskerinäringen motverkar att fiskeripolitiken genomförs på ett effektivt sätt. De exempel som ges i granskningen på områden där det finns sådana insatser är befrielse från energi- och koldioxidskatter, stöd, tillståndsgivning samt fiskerikontrollen.

Riksrevisionens granskning visar också att det nationella handlingsutrymmet inom den gemensamma fiskeripolitiken inte har klarlagts. Avsaknaden av rättslig analys medför att det saknas överblick över vad som är möjligt för regeringen eller Fiskeriverket att styra på nationell nivå och vad som endast kan påverkas via förhandlingar i EU. Granskningen visar dock att det finns ett betydande nationellt handlingsutrymme inom den gemensamma fiskeripolitiken och att Sverige bl.a. har möjlighet att införa egna, mer långtgående regler för svenska yrkesfiskare, vilket sällan har använts.

Styrelsen anser därför dels att rättsläget bör klargöras med avseende på möjligheter och skyldigheter inom fiskeripolitiken, dels att regeringen i ökad utsträckning bör använda det nationella handlingsutrymme som finns inom fiskeripolitikens område.

Förbättrad uppföljning och återrapportering

Riksrevisionens granskning visar att det saknas tydliga prioriteringar av vad som långsiktigt ska uppnås inom de ekonomiska, sociala och miljömässiga målen för fiskeripolitiken. Någon övergripande analys av hur de olika styrmedlen påverkar varandra i förhållande till måluppfyllelsen har inte heller genomförts. Trots dessa oklarheter har regeringen gett Fiskeriverket omfattande befogenheter med en långtgående föreskriftsrätt och en mängd olika styrmedel.

Enligt Riksrevisionen saknas tillräcklig uppföljning av hur statens insatser påverkar målen inom fiskeripolitikens område. Utan en sådan uppföljning försvåras regeringens prioriteringar av kostnadseffektiva styrmedel

som ger en önskad effekt på målen. Av granskningen framgår att det i det befintliga uppföljningsmaterialet saknas en fullständig redovisning av de direkta och indirekta stöden till yrkesfisket. Det finns också brister i rapporteringen av olika insatsers kostnader och effekter.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser styrelsen att regeringen bör genomföra regelbundna analyser och uppföljningar inom fiskeripolitiken i syfte att bättre kunna bedöma om de olika styrmedlen är kostnadseffektiva och leder till ökad måluppfyllelse. Regeringen bör också regelbundet återrapportera resultatet av analyserna och uppföljningarna till riksdagen.

Utskottets ställningstagande

När det gäller statens insatser för att säkerställa ett hållbart fiske vill utskottet anförda följande. Miljö- och jordbruksutskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp har genomfört en uppföljning av vilka resultat och konsekvenser som de fiskepolitiska insatserna får för företag inom yrkesfiske, vattenbruk och fisketurism. Syftet med uppföljningen har varit att ge utskottet ett fördjupat beslutsunderlag. Utskottet beslutade att publicera rapporten (2007/08:RFR3) samt redovisade densamma i sitt budgetbetänkande för 2008 (2007/08:MJU2). Beträffande yrkesfisket framhöll utskottet bl.a. att målet för omstruktureringen av fiskeflottan har varit otydligt och att de fiskepolitiska insatserna ännu inte har varit tillräckliga för att skapa en anpassning av fiskekapaciteten i förhållande till fiskemöjligheterna. Fiskeflottan bör få en sådan struktur att fiskeresursen säkras samtidigt som yrkesfisket ges rimliga förutsättningar att verka inom ramen för en hållbar utveckling. Den s.k. tonnagehandeln har medfört en ökad regional obalans och försvårat nyrekrytering till näringen, varför det noga bör följas hur den påverkar näringen och det småskaliga fisket. Det framhölls som angeläget att olika intressenter deltar i omstruktureringsarbetet. En redovisning och analys av hur sammansättningen av fiskeflottan förändras över tiden och en belysning av effekterna för det småskaliga fisket efterlystes. Vidare konstaterades att strukturstödets effekt på fiskenäringen är oklar. När det gäller skrotningsbidraget finns indikationer på att det är de fartyg som har åstadkommit det minsta uttaget av fisk som har skrotats, varför det kan sägas vara oklart om syftet med skrotningsbidraget har uppfyllts. Bidragen borde kunna göras mer träffsäkra och inriktas på de delar av fiskeflottan som har överkapacitet. Det är i näringens intresse att fisket bedrivs i samklang med en hållbar utveckling. Olika insatser görs för att styra fisket i en sådan riktning, bl.a. genom att den vetenskapliga rådgivningen ska vara utgångspunkt för de resurspolitiska besluten. Samtidigt konstaterades att det finns problem i det nuvarande kvotsystemet. En konsekvens av kvotsystemet är att fisk kastas tillbaka i havet, vilket leder till en så hög fiskedödlighet att det i många fall kan sägas vara ett direkt hot mot fiskbestånden. Detta är ett stort problem, och åtgärder behöver vidtas för att minimera utkast av fisk. På förslag av utskottet godkände riksdagen vad

utskottet anfört (bet. 2007/08:MJU2, rskr. 2007/08:93). Utskottet har även i sitt arbete med uppföljning av statens insatser inom havsmiljöområdet uppmärksammat de problem som finns vad gäller biologisk mångfald och fiske samt vilka insatser som staten vidtar mot dessa problem (2008/09:RFR3).

I detta sammanhang bör även uppmärksammas att riksdagen våren 2008 beslutade om vissa ändringar i fiskelagen i syfte att effektivisera sanktions-systemet på yrkesfiskets område (prop. 2007/08:107, bet. 2007/08:MJU16, rskr. 2007/08:205). Hösten 2008 beslutade riksdagen även om vissa ändringar i fiskelagen i syfte att tydliggöra vissa befattningshavares befogenhet att ta fisk och annan egendom i beslag (prop. 2008/09:58, bet. 2008/09: MJU7, rskr. 2008/09:105).

När det gäller frågan om ett säkerställande av ett hållbart fiske har från Jordbruksdepartementet inhämtats bl.a. följande synpunkter. I oktober 2007 tillsatte regeringen en utredning som ser över nuvarande fiskerilagstiftning. I uppdraget ligger av naturliga skäl bl.a. att beakta EG-rätten och därmed specificera hur omfattande det nationella handlingsutrymmet är. En proposition planeras till våren 2010. Vidare framhålls att de nya reglerna beträffande rätt för tjänstemän vid Fiskeriverket att ta fisk, redskap och annan egendom i beslag, som trädde i kraft den 1 februari 2009, utgör ett led i regeringens fortlöpande arbete med att få till stånd ett mer effektivt sanktionssystem när det gäller överträdelser av fiskerilagstiftningen. Dessutom ingår i Fiskelagsutredningens uppdrag att göra en allmän översyn av sanktionssystemet. I december 2007 godkändes det program för fiskerinäringen som ska finansiera åtgärder under perioden fram t.o.m. 2013. I programmet har tydliga mål fastställts för bl.a. minskning av fiskeflottans kapacitet i olika fisken. Bakom detta ligger en analys av företagsekonomisk lönsamhet i relation till beståndsutveckling.

Beträffande måluppfyllelsen och dess ibland motstridiga syften anför Jordbruksdepartementet följande. Som Riksrevisionen anför bör fiskeriförvaltningen styras genom tydliga prioriteringar av vad som ska uppnås inom de ekonomiska, sociala och miljömässiga målen för fiskeripolitiken samt säkerställa att den övergripande måluppfyllelsen inte minskar som följd av att olika styrmedel motverkar varandra. Samtidigt konstateras att detta är ett dilemma inom många naturresursbaserade näringar. En avvägning mellan de olika målen måste ständigt göras, men det finns inget tvivel om att vi inte har någon ekonomisk näring att ta hänsyn till utan ett långsiktigt hållbart nyttjande som säkrar resursens återväxt. Enligt regeringen ska vi bruka utan att förbruka. Det är dock av vikt att komma ihåg att fiskeripolitiken är en gemenskapspolitik inom EU och därmed är direkt tillämplig i respektive medlemsstat. Så förutom översynen av den nationella fiskerilagstiftningen tog regeringen (Jordbruksdepartementet) i våras initiativ till att påbörja en debatt om och granskning av den nuvarande gemensamma fiskeripolitiken. Målen för politiken har inte uppnåtts, och en av anledningarna kan vara att de ekonomiska, sociala och miljömässigt

hållbara målen inte har rangordnats. Sverige arbetar för att den reform av den gemensamma fiskeripolitiken som ska vara genomförd senast 2012 får tydliga mål som främjar ett långsiktigt hållbart fiske.

Beträffande förbättrad uppföljning och återrapportering vill utskottet redovisa följande. Miljö- och jordbruksutskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp har på utskottets uppdrag gjort en genomgång och analys av regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för 2009 vad gäller livsmedelsområdet. Med anledning härav redovisade utskottet sammanfattningsvis bl.a. följande bedömning beträffande fiske. Det är utifrån regeringens redovisning svårt att göra en bedömning av resultatet av de olika statliga insatserna inom fiskeområdet. Utskottet delar regeringens bedömning att måloppfyllelsen i förhållande till målen för EU:s gemensamma fiskeripolitik är bristfällig. När det gäller den ekologiskt hållbara delen av målet, kan utskottet konstatera att det av resultatredovisningen inte framgår t.ex. hur stor andel av det svenska fisket som sker på bestånd som har osäker beståndstatus eller på bestånd som är utanför biologiskt säkra gränser. När det gäller den ekonomiskt hållbara delen av målet redovisar regeringen att lönsamheten inom fisket generellt är låg. Utskottet kan även i år konstatera att regeringens resultatredovisning inte omfattar resultaten av statens insatser inom sötvattensfiske, vattenbruk och fisketurism. Utskottet finner det angeläget att även resultaten av insatserna inom sötvattensfiske, vattenbruk och fisketurism fortsättningsvis redovisas till riksdagen. När det gäller frågan om resultatredovisningens utformning för fiskeområdet, kan utskottet konstatera att regeringen tidigare har angett att den avsåg att återkomma till riksdagen i årets budgetproposition angående de frågor som utskottet tog upp i förra årets uppföljning av resultatredovisningen. Utskottet kan dock konstatera att de synpunkter som framfördes förra året inte återspeglas i årets resultatredovisning. Utskottet anser att det är viktigt att regeringen lämnar tydliga och ändamålsenliga resultatredovisningar som underlag inför riksdagens beredning av regeringens budgetförslag. Detta bör även fortsättningsvis i huvudsak ske årligen i budgetpropositionen. I vissa fall kan riksdagen ha behov av fördjupade resultatredovisningar. Sådana redovisningar bör lämnas av regeringen i särskilda resultatskrivelser inför riksdagens budgetberedningar. Det kan konstateras att regeringen inte heller i årets budgetproposition närmare redovisar vilken inverkan på fiskbestånden som de olika statliga insatserna har. Utskottet har de två senaste åren framfört att en fördjupad redovisning av detta lämpligen skulle kunna göras i en resultatskrivelse till riksdagen. Utskottet konstaterar att någon sådan inte har tagits fram, och det framgår inte heller om någon sådan är planerad. Det saknas även andra redovisningar som utskottet har framfört önskemål om de senaste åren, bl.a. en redovisning av de statliga insatsernas betydelse för fiskerinäringens ekologiskt hållbara utveckling, en uppföljning av vilka resultat som uppnåtts genom en förstärkning av fiskekontrollen, en redovisning och analys av strukturförändringarna inom fisket, särskilt det småskaliga, samt en redovis-

ning av fiskenäringsens betydelse för olika regioner. Miljö- och jordbruksutskottet pekade förra året på ett antal övriga punkter som bedömdes vara viktiga att uppmärksamma i det fortsatta utvecklingsarbetet kring regeringens resultatredovisning till riksdagen. Utskottet kan i årets uppföljning konstatera att vissa förändringar har genomförts av regeringen. Det återstår dock fortfarande ett behov av fortsatt utvecklingsarbete, bl.a. vad gäller att regeringen bör göra en egen bedömning av de olika insatserna och hur de bidrar till att nå de av riksdagen beslutade målen. Utskottet gör även i årets uppföljning bedömningen att resultatredovisningen i högre grad bör inriktas på att redovisa faktiskt uppnådda resultat och inte insatser samt att bedöma om det redovisade resultatet pekar på en positiv eller negativ utveckling. Utskottet anser att en viktig utgångspunkt för det fortsatta utvecklingsarbetet bör vara hur utskottets arbete med dels fördjupad uppföljning och utvärdering, dels löpande uppföljning av regeringens resultatredovisningar kan underlättas så att utskottet även fortsättningsvis kan fullfölja sitt uppdrag enligt riksdagsordningen och riksdagens riktlinjer.

På förslag av utskottet godkände riksdagen vad utskottet anfört om regeringens resultatredovisning för området livsmedelspolitik (bet. 2008/09: MJU2, rskr. 2008/09:104).

När det gäller frågan om förbättrad uppföljning och åiterrapportering har från Jordbruksdepartementet inhämtats att den uppföljning och åiterrapportering som riksdagen och Riksrevisionen efterfrågar lämpligen kan ske i samband med avlämnandet av budgetpropositionen för 2010 genom en fördjupad resultatredovisning avseende fiskeripolitiken eller i den proposition om fiskerilagstiftningen som är planerad till våren 2010.

Utskottet vill sammanfattningsvis framhålla att det är värdefullt att Riksrevisionen har genomfört den aktuella granskningen. Som framgår av denna finns en rad områden där insatser som rör fiskerinäringen kan sägas motverka att fiskeripolitiken genomförs på ett effektivt sätt. Vidare kan utskottet i likhet med Riksrevisionen konstatera att det finns ett behov av att klarlägga det nationella handlingsutrymmet inom den gemensamma fiskeripolitiken och att se över möjligheterna att i ökad utsträckning använda detta utrymme. Vidare ansluter sig utskottet till Riksrevisionens bedömning när det gäller bristerna i uppföljningen av hur statens insatser påverkar målen inom fiskeripolitiken. De nu påtalade bristerna har, som redovisats ovan, föranlett utskottet att granska de fiskeripolitiska insatserna och att genomföra en analys av regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen. Utskottet konstaterar avslutningsvis att arbete pågår och att åtgärder har vidtagits som är inriktade på de frågor som berörs i Riksrevisionens styrelses framställning. Utskottet förutsätter vidare att regeringen i lämpligt sammanhang återkommer till riksdagen med en redovisning av vilka ytterligare åtgärder som vidtagits för att säkerställa ett hållbart fiske. Därmed anser utskottet att Riksrevisionens styrelses framställning bör kunna lämnas utan vidare åtgärd.

Motioner från allmänna motionstiden 2008

EU:s fiskeripolitik m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, v, mp) om EU:s fiskeripolitik, fiskeflottans storlek m.m.

Jämför reservationerna 2 (s), 3 (v) och 4 (mp).

Bakgrund

Den gemensamma fiskeripolitiken och relaterade frågor (såsom Europeiska fiskerifonden EFF) har utförligt behandlats i betänkande 2006/07:MJU14 *Fiskeripolitik*.

Regelverket för den nuvarande gemensamma fiskeripolitiken (GFP) trädde i kraft den 1 januari 2003, och de grundläggande principerna regleras i rådets förordning (EG) nr 2371/2002 av den 20 december 2002 om bevarande och hållbart utnyttjande av fiskeresurserna inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken, den s.k. grundförordningen. Enligt denna ska kommissionen före utgången av 2012 rapportera till Europaparlamentet och rådet om hur den gemensamma fiskeripolitiken fungerar med avseende på bevarande och hållbarhet (förordningens kapitel II) samt anpassning av fiskekapaciteten (kapitel III). Vidare ska kommissionen senast den 31 december 2011 till Europaparlamentet och rådet överlämna en rapport avseende bestämmelser om tillträde till farvatten och fiskeresurser; rådet ska före den 31 december 2012 besluta om vilka bestämmelser som ska efterfölja nu gällande arrangemang i detta avseende. EU-kommissionen planerar att under våren 2009 (preliminärt i slutet av april) presentera en grönbok för reformen av den gemensamma fiskeripolitiken.

I Sverige har Fiskeriverket i uppdrag att analysera den nuvarande gemensamma fiskeripolitiken och dess framtida utformning. Uppdraget ska utföras i samråd med Naturvårdsverket och efter samråd med Kustbevakningen och andra berörda myndigheter, och för att erhålla ett brett och allsidigt underlag ska konsultationer ske med relevanta aktörer och intressenter. Uppdraget ska redovisas till regeringen den 1 maj 2009. I uppdraget ligger att belysa den gemensamma fiskeripolitiken i dess helhet genom att analysera måluppfyllelsen i nuvarande politik, bl.a. genom att redogöra för beståndens utveckling i förhållande till biologiskt säkra gränser. Analysen ska även ske utifrån fiskets effekter på fiskerinäringens kort- och långsiktiga lönsamhet med hänsyn tagen till fiskets effekter på ekosystemets olika delar. Analysen, som är ett led i det svenska agerandet under ordförandeskapet, ska avse effekter för gemenskapen i dess helhet. Därutöver ska förslagets effekter för det svenska fisket redovisas. Analysen ska ange de huvudsakliga faktorerna till bristande måluppfyllelse samt förslag till nödvändiga och kostnadseffektiva åtgärder för att öka måluppfyllelsen. I upp-

draget ingår även att analysera brister som rör politiken som helhet inklusive fiskerikontroll, vetenskaplig rådgivning, marknadsbaserade styrmedel och konsumenternas inflytande. Bland annat ska analyserna innefatta:

- sambanden mellan bevarandaspekter och sociala/ekonomiska aspekter,
- hur och i vilken omfattning ekosystembaserad förvaltning och tillämpning av försiktighetsprincipen har varit vägledande i förvaltningen,
- långsiktigheten i förvaltningsbesluten,
- vilken betydelse och roll Internationella havsforskningsrådets, Ices, rådgivning spelar för den gemensamma fiskeripolitiken,
- beslutsprocessen och ansvarsfördelningen mellan Europeiska unionens råd, Europeiska kommissionen, medlemsstaten och fiskerinäringen,
- betydelsen av den relativa stabiliteten och konsekvenser av eventuella förändringar,
- konsekvenser av fiskets överkapacitet och sektorns lönsamhet,
- vilka förändringar i gemenskapspolitiken som skulle kunna göras för att underlätta och stärka det småskaliga kustnära fisket,
- konsekvenser och utformning av en mer uttalad regionalisering samt en bedömning av de regionala rådgivande nämndernas betydelse och roll i detta sammanhang,
- betydelsen av regelverkets utformning för näringens möjligheter till efterlevnad och effektivitet samt
- effekterna av bristerna i den gemensamma fiskeripolitiken på tredjeland.

I uppdraget ligger att identifiera och föreslå insatser som kan effektivisera den gemensamma fiskeripolitiken och stärka dess genomförande i sin helhet. GFP:s kopplingar till relevant EG-rätt, särskilt EU:s havs-, miljö- och samstämmighetspolitik, samt den svenska politiken för global utveckling ska beaktas. Vidare ska konsekvenserna för det svenska fisket beskrivas av de förslag som läggs fram, bl.a. med hänsyn till företagsekonomisk lönsamhet, samhällsekonomiska aspekter och ekosystemen.

Utskottet har uppmärksammat att ett antal frågor som väckts i motionerna från den allmänna motionstiden 2008/09 berörs av utredningen. Det gäller frågor om såväl fiskeripolitiken som mer detaljerade frågor om kvot-system m.m.

Motionerna

Inför EU:s arbete med reformeringen av fiskepolitiken framförs i motion MJ494 (s) yrkande 19 att regeringen snarast bör tillsätta en parlamentarisk fiskegrupp. Enligt motionärerna kan en nationell samsyn om fiskets förutsättningar positivt bidra till utformandet av den nya fiskepolitiken.

Frågan om fiskeflottans storlek berörs i flera motioner. I motion MJ428 (mp) yrkande 1 hänvisas till den kritik av EU:s fiskeripolitik som nyligen framförts av EU:s fiskerikommissionär Borg. En av grundorsakerna till fiskeriproblemet anges vara en överdimensionerad flotta. Motionärerna begär att regeringen ska stötta kommissionären i arbetet med att påskynda skrot-

ningen av fiskeflottan. I motion MJ356 (s) framförs att den svenska fiskeflottan är överetablerad till följd av överfiskning. Regeringen bör därför ta initiativ till ett stopp för statligt stöd till all fiskeverksamhet som inte är miljömässigt hållbar. Förbudet mot drivgarn tas upp i motion MJ310 (s). Detta förbud skapar svårigheter för svenska fiskare då många har gjort stora investeringar i redskap för denna typ av fiske. Regeringen bör verka för att dessa små näringsidkare ges en korrekt kompensation för gjorda investeringar.

I Vänsterpartiets motion MJ459 yrkande 40 begärs att Sverige ska agera för att efterlevnaden och fångstrapporteringen av EU:s fiskeavtal skärps.

Utskottets ställningstagande

Som redovisats ovan har Fiskeriverket i det svenska förberedelsearbetet inför översynen av den gemensamma fiskeripolitiken i uppdrag att analysera den nuvarande politiken och dess framtida utformning. Utskottet har vidare noterat regeringens avsikt att under det svenska EU-ordförandeskapet hösten 2009 aktivt verka för översynen av den gemensamma fiskeripolitiken för att därigenom bidra till att den efter 2012 säkerställer ett långsiktigt hållbart nyttjande inom ramen för en ekosystembaserad förvaltning.

Vad gäller frågan om en bred medverkan i reformeringsarbetet av fiskeripolitiken hänvisar utskottet till regeringens uttalade vilja att uppnå en bred nationell samsyn bland berörda intressenter om den svenska linjen. Ett initiativ till en öppen hearing om fiskeripolitikens framtid togs i ett tidigt skede av jordbruksminister Eskil Erlandsson i april 2008, då berörda aktörer och intressenter bjöds in till diskussioner om den gemensamma fiskeripolitiken. Med detta initiativ avsåg ministern att inleda en process för att utforma en tydlig och brett förankrad svensk linje om förbättringar av den gemensamma fiskeripolitiken. I hearingen medverkade bl.a. EU-kommissionens generaldirektör för fiskefrågor, Fiskeriverket, Sveriges Fiskares Riksförbund, WWF och de regionala rådgivande nämnderna för Östersjön och Västerhavet. I sammanhanget vill utskottet erinra om att det i ovan redovisade uppdrag till Fiskeriverket ingår att konsultera med relevanta aktörer och intressenter för att erhålla ett brett och allsidigt underlag inför reformeringen av den gemensamma fiskeripolitiken. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion MJ494 (s) yrkande 19 lämnas utan vidare åtgärd.

I fråga om fiskeflottans storlek vill utskottet anföra följande. Stöd till fiskerinäringen utgår via det operativa programmet för fiskerinäringen 2007–2013. Av programmet framgår att kapaciteten i den svenska fiskeflottan ska minska så att fiskeansträngningen anpassas till en långsiktigt hållbar beståndssituation. Därmed är skrotning en av de viktigaste åtgärderna inom yrkesfisket som kan erhålla ekonomiska stöd. Fiskeriverket, som är förvaltningsmyndighet för genomförandet av programmet, har nyligen

genomfört en s.k. skrotningskampanj inom torskfisket i Östersjön. Nästa steg är en liknande insats för det demersala fisket (dvs. fiske efter bottenlevande arter) i Västerhavet. Syftet är att de fartyg som finns kvar inom en flotta som är anpassad till resursen ska kunna bedriva sin verksamhet med bättre lönsamhet. Detta minskar också incitamenten för företagen att kringgå eller bryta mot regler för att öka sina intäkter. Utskottet har från Jordbruksdepartementet inhämtat att det även finns vissa möjligheter att ge ekonomiskt stöd till åtgärder inom yrkesfisket som huvudsakligen främjar ett mer hållbart fiske. Dessa åtgärder avser t.ex. selektivt fiske eller säkerhets- och produktkvalitetsförbättringar, insatser för att minska skadeverkningar av säl och skarv (vilket särskilt gynnar det småskaliga fisket) och i vissa specifika fall stöd för byte av motorer till mindre och mer bränslesnåla. Vad gäller fiske av särskilda arter finns dock inga begränsningar i stödet avseende vilken art ett fartyg fiskar efter. Många fiskar dessutom på flera olika arter.

Vad gäller negativa subventioner i fisket vill utskottet anföra följande. Mot bakgrund av de kraftigt stigande bränslepriserna presenterade kommissionen i juli 2008 ett förslag till vissa tillägg och ändringar av förordning (EG) 1198/2006 om Europeiska fiskerifonden (EFF). Syftet var att främja omstruktureringen av de europeiska fiskeflottor som drabbats av den ekonomiska krisen. Förordningen innebär tillfälliga undantag från regelverket för EFF för att underlätta vissa omställningsåtgärder. Åtgärderna avser nödatgärder för samtliga fiskefartyg i form av ersättning för tillfälligt stillaliggande om de genomför åtgärder för att minska bränsleförbrukningen, villkor för stöd till investeringar och utvecklingsprojekt som minskar bränsleförbrukningen, inklusive byte av motorer samt förmånliga villkor för skrotningsbidrag för särskilt drabbade fartyg, vilka ingår i en plan för anpassning av fiskeflottan. Viss kapacitet av det som skrotas ska dock kunna återinföras i form av nya, mindre fartyg. Samtliga åtgärder ska gälla i två år. Enligt vad utskottet har erfarit arbetade regeringen redan på ett tidigt stadium i processen för att reducera antalet åtgärder i förslaget, då de enligt regeringens uppfattning till stor del endast bidrar till att bibehålla den överkapacitet som finns i gemenskapens fiskeflotta. Sverige röstade emot kommissionsförslaget som ändå röstades igenom vid rådsmötet i juli 2008. I sammanhanget vill utskottet erinra om det att det redovisade utredningsarbetet inför fiskeripolitikens översyn ska innefatta analyser om bl.a. fiskets överkapacitet, Mot bakgrund av det anförda och pågående utredningsarbete föreslår utskottet att riksdagen lämnar motionerna MJ356 (s) och MJ428 (mp) yrkande 1 utan vidare åtgärd.

Beträffande drivgarnsförbudets konsekvenser, i en motion särskilt belysta för gotländska förhållanden, vill utskottet inledningsvis erinra om att frågan tidigare behandlats i betänkande 2007/08:MJU16. Då redovisades att ministerrådets beslut 2004 om drivgarnsfiskeförbud i Östersjön innebar att sådant fiske har fasats ut för att slutligen förbjudas 2008. Gemenskapens fiskare har att rätta sig efter de beslut som antas i gemenskapens

rättsakter vad gäller kvoter, redskap m.m. som införs av olika skäl inom den gemensamma fiskeripolitiken. Utskottet har därutöver inhämtat ett erbjudande om förhöjt skrotningsbidrag i detta sammanhang fanns från Fiskeriverket men ingen ersättning utgick för investering i annan utrustning. Vid övergång till annat fiske måste enskilda företag göra en bedömning av gällande marknadsläge. Utskottet har vidare erfarit att Gotland är ett av de geografiska områden som inom det operativa programmet (Europeiska fiskerifonden, EFF) är utsedda att ta fram en lokal utvecklingsstrategi för uthållig utveckling av fiskeområden. Härigenom ges möjligheter att utveckla verksamheter som kan beviljas stöd i ett bredare perspektiv. Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ310 (s).

Vad gäller efterlevnaden av avtal har utskottet erfarit att EU-kommissionen har agerat kraftfullt på den kritik som har riktats mot fiskerikontrollen inom den gemensamma fiskeripolitiken genom att bl.a. genomföra en reform av den. Under 2008 antogs förordningen (EG) nr 1005/2008 om upprättande av ett gemenskapssystem för att förebygga, motarbeta och undanröja olagligt, orapporterat och oreglerat fiske liksom förordningen (EG) nr 1006/2008 om tillstånd till fiskeverksamheten för gemenskapens fartyg i vatten utanför gemenskapens vatten och om tillträde för fartyg från tredjeland till gemenskapens vatten. Vidare presenterade kommissionen under hösten 2008 förslag till rådets förordning om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs (KOM(2008) 721).

Miljö- och jordbruksutskottet genomförde den 19 mars 2009 med stöd av Riksdagsordningen en överläggning med regeringen (Jordbruksdepartementet) angående förslaget. Därvid redovisade regeringen följande standpunkt:

Regeringen välkomnar att kommissionen tagit initiativ till att revidera fiskerikontrollen och vill understryka att det är centralt för den gemensamma fiskeripolitiken att en väl fungerande fiskerikontroll finns. Sverige kommer sannolikt att avsluta arbetet med denna mycket viktiga fråga under sitt ordförandeskap. Regeringen vill samtidigt understryka vikten av att den nya kontrollförordningens förslag verkligen leder till förbättringar liksom förenklingar, standardisering, minskning av den administrativa bördan och kostnadseffektivitet så som kommissionen aviserat. Nuvarande kontrollbestämmelser är spridda på ett stort antal överlappande och komplexa legala texter. Ansatsen att samla bestämmelserna i en förordning är positiv. Det är viktigt att dessa bestämmelser samtidigt revideras och förenklas så att den nya kontrollförordningen inte innebär att det bara blir en ytterligare skärpning av tidigare regler. Regeringen ser inte att reformförslaget i alla delar lever upp till dessa förväntningar. Det hade varit önskvärt med ett ökat tänkande att använda riskbaserad kontroll istället för att skärpa regler av samma typ som fanns förut. Förslagen måste följa den ovan nämnda ansatsen om bl.a. förenklingar och kostnadseffektivitet. Regeringen är i princip för standardisering av inspektionsprocedurer som leder till en likformig tillämpning av den gemensamma fiskeripolitiken liksom användningen av riskbaserad kontroll och modern teknik med bl.a. elektronisk rapportering och positionssystem. Vidare att data som samlas in ska användas på ett effektivt sätt. Det nationella bestämmandet är viktigt och reger-

ingen verkar för att t.ex. förändringar i kommissionens och kontrollmyndighetens mandat i första hand bör innebära utökat stöd för medlemsländerna. Vidare att föreslagna nya regleringar inte blir oproportionerliga utan att de till så stor del som möjligt kan skötas nationellt så som görs idag. Till exempel bör nya regleringar avseende fritidsfisket i möjligaste mån skötas på nationell nivå. Förslaget innebär också att möjligheterna till inspektioner för gemenskapens och medlemsländers inspektörer vidgas och regeringen anser att detta bör diskuteras noggrant bl.a. i relation till redan existerande samarbeten om inspektion inom de s.k. Joint Deployment Plans (JDP). Myndighetsutövning på svenskt territorium är endast tillåten om det finns lagstöd och detta måste utredas vidare och berör även Lissabonfördraget. Förslaget sätter nivåer på administrativa sanktioner och ett nytt system med s.k. "penalty points" som innebär att en fiskare efter en rad överträdelser kan få sitt tillstånd indraget. Regeringen anser att utformningen av sanktioner och system med s.k. "penalty points" måste diskuteras noggrant så att förslagen blir proportionerliga. En preliminär kostnadsbedömning av förslaget har gjorts av Fiskeriverket och den visar att förslaget i nuvarande utformning kan medföra stora kostnader. Särskilt kostnadskrävande är t.ex. fullständig inspektionstäckning i hamnar, reglering av fritidsfisket, och vissa investeringar i modern teknik. Regeringen anser att en effektivisering av fiskerikontrollen borde kunna göras utan alltför fördyrande kostnader. Mot bakgrund av Sveriges budgetrestriktiva hållning ska Sverige agera för att förslagets ekonomiska konsekvenser begränsas.

Utskottet uttalade sitt stöd för regeringens redovisade ståndpunkt. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att riksdagen lämnar motion MJ459 (v) yrkande 40 utan vidare åtgärd i de delar syftet med motionen inte kan anses tillgodosett.

Fiskekvoter, fiskeförbud, ålfiske m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, v, mp) om fiskekvoter, fiskeförbud, ålfiske m.m.

Jämför reservationerna 5 (s), 6 (v) och 7 (mp).

Motionerna

Internationella havsforskningsrådets, Ices, senaste rapport från den 27 juni 2008 visar att situationen för sill- och torskbestånden i Västerhavet fortsatt är allvarlig. Enligt motion MJ457 (v) yrkande 12 bör ett fiskestopp för hotade arter och bestånd införas till dess att återhämtningen kan garanteras i Östersjön, Skagerrak, Kattegatt och Nordsjön. I stället för de redan beslutade fiskekvoterna krävs ett fiskestopp för de bestånd som hotas. I Vänsterpartiets motion MJ459 yrkande 33 begärs att regeringen i EU ska agera för att i enlighet med Ices rekommendationer minska sillfångsterna med 40 %. Vid fördelningen av fiskekvoter bör enligt motion MJ502 (mp) yrkande 26 fiskare som använder för biologisk mångfald skonsammare fis-

kemetoder prioriteras. Angående specifikt torskfisket framförs i motion MJ493 (s) yrkande 16 att minimimåttet för torsk måste ökas från 30 till 45 cm i alla EU-vatten. I motion MJ261 (s) efterlyses åtgärder för att förbjuda det s.k. ryckfisket, vilket motionären betraktar som ett oetiskt fiske, av torsk i Öresund.

Landningskontroll och rapporteringsfrågor berörs i motion MJ457 (v) yrkande 13. Även om det sker en positiv utveckling av den svenska fiskerikontrollen kvarstår brister, och motionären efterlyser därför en skärpt landningskontroll. Fiskeriverket bör ges ökade förutsättningar att prioritera arbetet med att utveckla effektiva och samordnade rapporteringsmetoder.

Ålens återväxt värnas i motion MJ329 (s). I södra Europa, till skillnad från norra Europa, vandrar det ännu in en relativt stor mängd ålyngel. Av dessa säljs yngel till ålodlingar både i Europa och i Asien. Motionärerna framhåller att en omfördelning av överskottet av ålyngel bör ske till de underutnyttjade uppväxtområdena i norra Europa (yrkande 1). Vidare bör regeringen påverka EU i riktningen att mer ålyngel sätts ut (yrkande 3). I motionen understryks att det är viktigt att värna om en fortsatt ålkultur med hållbart fiske, förädling och ålagillen (yrkande 5).

Utskottets ställningstagande

Fiskekvoter, fiskeförbud m.m.

Frågor om fiskestopp, fördelningen av fiskekvoter m.m. har utförligt behandlats i betänkandena 2006/07:MJU14 *Fiskeripolitik* och 2007/08:MJU16 *Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område m.m.*

Utskottet har tidigare betonat behovet av att fördelningen av den svenska kvoten och tillträdet till fiskresursen bör användas mer aktivt som styrmedel för att bl.a. stärka det kustnära och småskaliga fisket (bet. 2006/07:MJU14). Utskottet konstaterade då också att småskaligt fiske behandlas mer förmånligt inom den nya fiskerifonden (EFF) och att riksdagen har lyft fram vikten av att slå vakt om det kustnära fisket med tanke på dess betydelse för en levande kust och skärgård. Dessa tidigare uttalanden kvarstår. Utskottet erinrar dessutom om att Fiskeriverket enligt regleringsbrevet för 2009 ska redovisa sina insatser bl.a. i syfte att stärka det småskaliga fisket. I torskfisket har en specifik andel avsatts för det mer småskaliga fisket för att underlätta en sådan verksamhet. Likaså har en andel av kvoterna i det pelagiska fisket (sill, skarpsill, makrill, tobis) avsatts för det kustnära fisket. Utskottet, som finner att sådana hänsynstaganden som efterfrågas i motion 502 (mp) yrkande 26 tas vid kvottilldelning, föreslår att motionen lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Vad gäller ett selektivt fiskestopp har utskottet erfarit att det är svårt att införa fiskestopp för enskilda arter i utpräglade blandfiskeområden, där oundvikliga bifångster av vissa arter följer med i annat, riktat fiske. Sådana förhållanden råder särskilt i Kattegatt och Skagerrak. Utskottet har ingen annan syn än den av regeringen framförda, att den svenska principi-

ella utgångspunkten bör vara att Ices rådgivning respekteras. Råden är dock ofta kortsiktiga dvs. förutsätter att bestånden återhämtas på ett år. Utskottet har vidare från Jordbruksdepartementet inhämtat att ett selektivt fiskestopp i praktiken skulle innebära att nästan hela gemenskapens pelagiska och demersala fiske i angivna farvatten omöjliggörs (med undantag av fiske efter havskräfta med rist). Mot denna bakgrund bör, enligt departementet, ett alternativt tillvägagångssätt tillämpas som i princip grundar sig på en mycket restriktiv TAC-sättning som dessutom i tillämpliga fall inte innebär alltför stora skillnader mellan de olika TAC:ernas storlek. Detta bör kombineras med tekniska regleringsåtgärder, såsom skyddade områden, reglering av fiskeansträngningen samt ändrade redskapsbestäm- melser, till en paketlösning. Dessa åtgärder tillmötesgår till stor del genom tillämpandet av långsiktiga återhämtningsplaner samt översynen av tek- niska regleringar. Eftersom TAC för torsk befinner sig på en låg nivå i relation till kvoter för andra arter som tas i blandfisket, och dessa sannolikt inte kommer att sänkas utöver Ices enartsrådgivning, bedöms att en noll- TAC för torsk troligen inte kommer att resultera i minskade fångster av torsk utan i stället orsaka bl.a. större utkast. Med bakgrund av det anförda föreslår utskottet att riksdagen lämnar motion MJ457 (v) yrkande 12 utan vidare åtgärd.

Beträffande sillen i Västerhavet antog EU år 2008 en återhämtningsplan med målsättningen att nyttja beståndet enligt maximal hållbar avkastning i enlighet med grundförordningen samt gemenskapens åtagande i Johannes- burgsdeklarationen som undertecknades 2002. Enligt vad utskottet erfarit är regeringens position avseende sillkvoterna för 2010 att återhämtningspla- nen ska följas beträffande bestånden i Västerhavet. Vad gäller sillen i Östersjön fastställs regeringens slutgiltiga position efter publiceringen av den senaste vetenskapliga rådgivningen för 2010, vilket förväntas till maj 2009. Hänsyn tas då även till andra förvaltningsåtgärder, exempelvis utkast- förbud, som diskuteras parallellt. Regeringen har under 2008 drivit och kommer fortsatt att agera för att en förvaltningsplan etableras även för Östersjösillen. Med bakgrund av det anförda och pågående arbete inom området föreslår utskottet att motion MJ459 (v) yrkande 33 lämnas utan vidare åtgärd.

I fråga om minimimått för fisk har utskottet erfarit att frågan för tillfäl- let ses över i EU-lagstiftningen, bl.a. i förslaget om en översyn av tek- niska regleringar (rådsförordning (EG) 850/98). Det föreslås att färre antal arter ska omfattas av regler för minsta landningsstorlek. Exempelvis har den minsta landningsstorleken i blandfisken tagits bort eftersom landnings- förbudet tros leda till att fångster kastas överbord. Vad gäller landningsstor- lek för torsk kvarstår den minsta landningsstorleken 38 cm i Östersjön och 35 cm i Nordsjön. Enligt Jordbruksdepartementet finns skäl till att ha skilda minsta landningsstorlekar i olika fiskeområden, till dels beroende på att fiskena ser olika ut. I Östersjön med färre arter är torskfisket ett rela- tivt rent fiske med få bifångster medan torskfisket i Nordsjön, där det

finns fler arter, är ett utpräglat blandfiske med oundvikliga bifångster. I Nordsjön norr om 62:a breddgraden lämpar det sig att ha en större minimilandningsstorlek på grund av kallare vattentemperatur. Ett av det starkaste skälen till att inte harmonisera minsta landningsstorlek är att detta inte får några beståndsbevarande effekter så länge man inte samtidigt ökar maskstorlekarna i redskapen. Vidare debatteras huruvida ökningen av minsta landningsstorlek har spelat ut sin roll som incitament för att främja mer selektiva redskap – eller om det snarare leder till utkast. Inom gemenskapen finns en stor preferens för att snarare reglera fiskemönster genom att tillämpa mer selektiva redskap. Ett annan komplicerande faktor är att forskare (bl.a. svenska forskare) i allt större grad pekar på att det i beståndsbevarande syfte kan vara mer effektivt att bevara större torskfiskar, så att dessa kan leka fler gånger, snarare än att undvika fångst av juvenil torsk. I frågan om utvecklingen av selektiva redskap har regeringen initierat en projektgrupp för att ta fram en modifierad Bacomatrål med bättre selektivitet som ska kunna användas i Östersjön redan under 2010. Utskottet har ingen annan åsikt än den av departementet framförda, att frågan kräver eftertanke eftersom man bör uppnå en balans i fiskemönstret mellan juvenil och lekmogen fisk, och att man i detta arbete bör främja användandet av selektiva redskap. Utskottet avstyrker med det anförda motion MJ493 (s) yrkande 16.

Ryckfiske är en fiskemetod som innebär att mycket fisk kan skadas utan att fisken landas. Utskottet erinrar om det förbud som infördes den 1 juli 2008 mot ryckfiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön. Förbudet gäller fiske med krokredskap i avsikt att hugga eller rycka fast kroken eller krokarna utvändigt på fisken. Vid fiske får inte heller användas krokredskap, som särskilt anpassats för sådant ryckfiske. Huggkrok får dock användas för att bärga fisk som har fångats med andra redskap. Av jordbruksministrernas svar den 16 april 2008 på en skriftlig fråga (2007/08: 1076) om ryckfiske på torskens lekområden i Öresund framgår att han betraktar ett sådant fiske som oetiskt. Ministern betonade att det inte låg i linje med regeringens fiskeripolitik att fritidsfisket tilläts kroka lekande torsk samtidigt som torskfisket för yrkesfiskarna är hårt reglerat. Vidare erinrade han om Fiskeriverkets myndighetsansvar för regleringen av fisket. Ministern påpekade dock att fisket i Öresund delas med Danmark, vilket innebär att en gemensam långsiktig lösning måste hittas. Om problemet inte löses på myndighetsnivå försäkrade ministern att han var beredd att kontakta sin danska kollega för diskussioner på ministernivå. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion MJ261 (s) lämnas utan vidare åtgärd.

Vad gäller rapporteringsfrågor har utskottet erfarit att Fiskeriverket arbetar vidare med att effektivisera genomförandet av landningskontrollen. I syfte att säkerställa fiskens ursprung och laglighet och för att ytterligare effektivisera fiskerikontrollen arbetar Fiskeriverket med utveckling av system för elektronisk spårbarhet genom elektronisk loggbok, vilken kom-

mer att ersätta den nuvarande pappersloggbooken. Målsättningen är att det ska bli möjligt att rapportera in fångsten på ett både effektivare och enklare sätt. Elektronisk loggbok kommer att införas i alla EU:s medlemsstater: fr.o.m. den 1 januari 2010 blir det obligatoriskt med e-loggbok för alla fartyg som är större än 24 m och ett år senare, den 1 januari 2011, innefattas dessutom fartyg större än 15 m. Fiskeriverkets avsikt är dock att i Sverige redan från den 1 januari 2010 införa den elektroniska loggboken för alla dessa fartygstyper. Därefter kommer också mindre båtar att ha möjlighet att gå över till elektronisk rapportering. Utskottet föreslår att motion MJ457 (v) yrkande 13 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Ålfiske

Vad gäller frågan om ålens återväxt vill utskottet anföra följande. I EU ska gemenskapens medlemsländer enligt förordningen (EG) nr 1100/2007 om *åtgärder för återhämtning av beståndet av europeisk ål* upprätta nationella förvaltningsplaner för europeisk ål. Det långsiktiga målet för varje förvaltningsplan för ål ska vara att minska dödligheten orsakad av mänskliga faktorer så att minst 40 % av biomassan av blankål med stor sannolikhet tar sig ut i havet, i förhållande till den bästa uppskattningen av utvandring som skulle ha funnits om inte mänskliga faktorer hade påverkat beståndet. Om en medlemsstat i gemenskapen tillåter fiske efter ål som är kortare än 12 cm, ska den reservera minst 60 % av den ål som är kortare än 12 cm som fångas av den medlemsstatens fiskerinäring under varje år för att saluföras för utsättning i ålavrinningsområden inom EU. Syftet är att öka blankålsutvandringen. I förvaltningsplanen kan ingå åtgärder som reducerat fiske, förbättrade vandringsvägar, utsättningar m.m. Utskottet har inhämtat att Sverige under december 2008 har lämnat in sitt förslag till nationell förvaltningsplan för ål. De svenska förvaltningsåtgärderna syftar till att öka rekryteringen hos ålbeståndet. En ökad rekrytering förutsätter dock att åtgärder genomförs i samma utsträckning inom hela gemenskapen. De svenska nationella åtgärderna innefattar bl.a. inskränkningar i fisket, förbättrade utvandringmöjligheter för blankål (minskad turbindödlighet) och ökade stödutsättningar av glasål. Den sistnämnda åtgärden är av särskilt intresse även för vattenbruksnäringen. Odling av ål för utsättning innebär därigenom en viktig del i planen för att öka ålpopulationen. Fiskeriverket bedömer att antalet glasålar som stödutsätts årligen åtminstone bör fördubblas. Vad gäller utsättning av ålyngel i Sverige har utskottet vidare erfarit att ekonomiska medel kan sökas för detta ändamål bl.a. genom EFF:s operativa program liksom genom det statliga fiskevårdsanslaget.

I Sverige bedrivs ålodling för närvarande vid två anläggningar, i Skåne och Blekinge, med en total produktion av ca 150 ton. Ålodling baseras på vildfångade ålyngel som dras upp i odlingen eftersom artificiell reproduktion ännu inte är möjlig. Ål dras även upp för utsättning. Utskottet har dock erfarit att framtiden för odling som baseras på vildfångat material,

bl.a. mot bakgrund av ålbeståndets utsatta läge, kan vara osäker. Framtidsutsikterna för ålodling kan emellertid förändras i positiv riktning om man lyckas utveckla artificiell reproduktion. Forskning inom detta område har uppmärksammats i EU:s nuvarande forskningsprogram.

I proposition 2008/09:170 *En sammanhållen svensk havspolitik* föreslår regeringen en satsning på 16 miljoner kronor för att öka ålbeståndet i våra vatten. Regeringens satsning innebär att vandringsvägar kan återställas och fler ålar kommer att planteras ut. Åtgärderna är en del av den återhämtningsplan som Sverige och EU antagit för att förbättra situationen för ålen. Den svenska återhämtningsplanen för ål innebär att fisket efter ål minskar kraftigt. Ett samarbete mellan myndigheterna och vattenkraftsbolagen har också inletts för att förbättra vandringsvägarna för ålen. Propositionen bereds för närvarande i riksdagen för beslut under våren 2009. Utskottet finner att den stora satsning som nu görs kan både förbättra vandringsvägarna och öka utsättningen av ål. Med bakgrund av det anförda och fortsatt arbete inom området föreslår utskottet att motion MJ329 (s) yrkandena 1, 3 och 5 lämnas utan vidare åtgärd i de delar syftet med motionen inte kan anses tillgodosett.

Fritidsfiske m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, m, v) om fritidsfiske m.m.
Jämför reservation 8 (v).

Motionerna

I motion MJ258 (m) uppmärksammas frågan om kustnära fritidsfiske och ansvaret för återväxten av fisk. När fiskerätten framtogs vattenägarna 1985 till förmån för det fria fisket, uppstod en brist på ansvar för att garantera fiskeåterväxt. Motionärerna efterlyser en översyn för att se hur befogenhet och ansvar kan knytas samman för fiskeåterväxten.

I motion MJ242 (s) framhålls vikten av att Sverige tar ansvar för ett utvecklat och samhällsekonomiskt lönsamt sport- och fritidsfiske i det samförvaltade området i Torne älv med omnejd. Detta gäller bl.a. för regleringen av laxbestånden som är av stor attraktionskraft för turismen. Frågor om bevarandearbete i hotade vildlaxälvar tas upp i motion MJ457 (v) yrkande 3 enligt vilket Fiskeriverket bör ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för att avsätta en av de svenska outbyggda älvarna i Norrbotten till en "nationallaxälv" där förutsättningarna för laxens vandringsvägar och reproduktion värnas.

Utskottets ställningstagande

Fritidsfiske, fisketurism m.m. har utförligt behandlats i betänkande 2007/08: MJU16 *Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område m.m.* I betänkandet redovisas Fiskelagsutredningens (Jo 2007:03) arbete (direktiv 2007:125). Utredaren ska lämna förslag till en förändrad fiskelagstiftning i vilken den framtida regleringen av fisket utformas som en fiskevårdslag. Förslagen ska bl.a. syfta till att ge förutsättningar för ett hållbart nyttjande av fiskeresurserna som gynnar näringsverksamheten och fritidsfisket samt den biologiska mångfalden. Enligt tilläggsdirektiv den 12 mars 2009 har utredningens arbete förlängts till den 15 juni 2009.

Vad gäller fiskevård och särskilt ansvarsfrågan för återväxten vill utskottet därutöver anföra följande. Det finns i dag flera statliga bidrag som syftar till att förbättra vattenmiljön, bl.a. bidrag för kalkning och för vården av fisken. Fiskeriverket och länsstyrelsen fördelar statliga fiskevårdsanslag till åtgärder som främjar en god fiskevård. Fiskevårdsområden, intresseorganisationer, enskilda vattenägare m.fl. kan söka statligt fiskevårdsbidrag både för inlands- och kustområden. Genom det operativa programmet kan medel sökas inom Europeiska fiskerifonden (EFF) till bl.a. åtgärder av allmänt intresse såsom restaureringar, utsättningar av ål m.m. Förslag om ytterligare medel till fiskevård har berörts i olika utredningar, senast i betänkandet *Fiskevårdens finansiering* (SOU 2005:76), vilken för närvarande bereds i Regeringskansliet. I riksdagen har jordbruksminister Eskil Erlandsson i svar på en skriftlig fråga (2007/08:1590) den 11 september 2008 anfört följande.

Angående frågan om åtgärder för att rätten att få fiska längs våra kuster knyts till en bättre garanti för återväxten av fisk i dessa vatten anser regeringen att hela vattenmiljön i hav, längs kusterna och i inlandsvatten behöver kontinuerligt förbättrade insatser i förvaltning och vård för att vi ska kunna bruka resurserna utan att förbruka dem. En bra fiskeförvaltning, både inom EU och nationellt, är av största vikt för återväxten av fisk. Som jag tidigare har påpekat är jag också mycket mån om att den stora andel av den svenska befolkningen som fritidsfiskar ska kunna fortsätta att göra det med stöd av den möjlighet som det fria handredskapsfisket ger. Ansvaret för fiskevården som syftar till att förbättra fiskbestånden bedrivs i dag på flera olika sätt men kan förbättras genom olika samverkansformer.

Ministern omnämnde de statliga bidrag som syftar till att vattenmiljöns förbättring och noterade att fiskevårdsmedel och även vissa intäkter från fiskekort ofta används i privata inlandsvatten för fiskevårdande åtgärder, t.ex. utsättningar för put and take-fiske. Mot bakgrund av det ovan anförda och pågående utredningsarbete föreslår utskottet att motion MJ258 (m) lämnas utan vidare åtgärd i de delar syftet inte kan anses tillgodosett.

Beträffande frågan om bevarande och förvaltningen av laxfiske i vissa älvar har utskottet från Jordbruksdepartementet inhämtat att förhandlingarna mellan Sverige och Finland om förvaltningen av fisket i Torne älv fortfarande pågår. Enligt regeringen är det angeläget att olika kategorier fiskande ska ha tillträde till fiskresursen, dvs. att både yrkesfiske och sport-

fiske ska kunna nyttja resursen och utvecklas på ett positivt och hållbart sätt. Även arbetet med förvaltningsfrågor för hotade vildlaxälvar fortskrider. Av Fiskeriverkets rapport *Fritidsfiske och fritidsfiskebaserad verksamhet* framgår hur myndigheternas arbete med att främja denna typ av verksamhet kan förbättras; bl.a. föreslås att individuella förvaltningsmål och åtgärdsplaner bör tillämpas för utvalda älvar. Rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Utskottet har vidare inhämtat att Europeiska kommissionen avser att under 2009 presentera ett förordningsförslag angående en långsiktig förvaltning av lax i Östersjön. Mot bakgrund av det anförda och med hänvisning till pågående arbete inom området föreslår utskottet att motionerna MJ242 (s) och MJ457 (v) yrkande 3 lämnas utan vidare åtgärd.

Vattenbruk och fiskodling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (v) om vattenbruk och fiskodling.

Jämför reservation 9 (v).

Motionerna

Genom Europeiska fiskerifonden (EFF) utgår stora ekonomiska stöd till vattenbruk. I motion MJ457 (v) begärs att regeringen i EU ska agera för att EU:s fiskefondsmedel fokuseras på miljömässig odling av fisk (yrkande 7). Dessutom bör Fiskeriverket ges i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att öka miljöanpassning av fiskodlingsverksamheten i Sverige (yrkande 8). Vidare framförs att rymning av odlade fiskar utgör en risk för naturliga fiskbestånd och för den biologiska mångfalden. Krafttag måste tas mot det hot som odling av fisk utgör mot de vilda fiskstammarna. Därför efterlyses i yrkande 9 åtgärder för att hindra spridning av sjukdomar och genetiskt modifierade fiskar från vattenbruk till vilda bestånd. Med hänvisning till att det norska Fiskeridirektoratet har upprättat en rymningskommission som bl.a. ska arbeta för att minska risken för rymningar och haverier begär motionärerna att även en svensk rymningskommission inrättas (yrkande 11).

I motionen anförts vidare att Fiskeriverket bör ta fram en handlingsplan för minskad kompensationsutsättning (yrkande 10) eftersom utsättning av odlad fisk som kompensation av förlusten av vild fisk är en konstgjord andning som rimmar illa med det övergripande miljömålet Ett rikt djur- och växtliv.

Utskottets ställningstagande

Vattenbruk och odling av fisk har tidigare behandlats i betänkandena 2006/07:MJU14 *Fiskeripolitik* och 2007/08:MJU16 *Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område m.m.* Utskottet redovisade då att Europeiska fiskerifonden (EFF) ger ekonomiskt stöd till den europeiska fiskerinäringen under perioden 2007–2013. Fonden stöder de viktigaste målen för den gemensamma fiskeripolitiken, nämligen ett hållbart utnyttjande av fiskets naturtillgångar och en stabil balans mellan naturtillgångar och kapaciteten hos EU:s fiskeflotta. Finansieringen är tillgänglig för alla sektorer inom fiskerinäringen: havs-, kust- och insjöfiske, vattenbruk, producentorganisationer, bearbetning och marknadsföring samt regioner där fiske bedrivs. Medlemsstaterna beslutar själva om fördelningen av resurser mellan de olika huvudmålen. För att få stöd från EFF måste medlemsstaterna ta fram en övergripande nationell strategi och därefter ett operativt program. Utskottet har erfarit att Sverige under hösten 2007 fastställde en nationell strategisk plan i vilken målen för fiskerinäringens utveckling fram t.o.m. 2013 anges. Det efterföljande operativa programmet godkändes av Europeiska kommissionen den 19 december 2007. Prioriterade åtgärder för delmålet vattenbruk innefattar bl.a. forskning och utveckling särskilt inriktat mot miljö, miljöteknik, utfodring samt avelsprogram. Det framgår vidare av den strategiska planen att satsningar bör ske på miljöförbättrande åtgärder. Vattenbrukare kan söka ett antal olika stöd från Europeiska fiskerifonden (EFF), exempelvis till åtgärder som avser testning av nya metoder och tekniker och som främjar att ett rationellt och långsiktigt hållbart vattenbruk finansieras. Stöd kan även sökas för investeringar, miljövårdande åtgärder och övergång till ekologiskt vattenbruk, utbildning, kontroll och bekämpning av fisksjukdomar. Villkoren för samtliga stöd är att företaget måste vara anslutet till Fiskhälsan, om en sådan anslutning är möjlig. Stöd beviljas emellertid inte för kompensationsodling eller till inköp av sättfisk. Vad gäller frågor om miljöpåverkan och miljöanpassning har utskottet erfarit att vattenbrukets negativa miljöpåverkan de senaste decennierna har minskat betydligt, och en fortsatt teknikutveckling kan möjliggöra en utveckling av vattenbruket utan att negativ miljöpåverkan ökar.

Vattenbruksutredningens betänkande *Det växande vattenbrukslandet* (SOU 2009:26) överlämnades den 11 mars 2009 till regeringen. Det svenska vattenbruket bedöms ha goda tillväxtpotentialer och nya arbetstillfällen kan skapas, inte minst i skärgård och glesbygd. För att underlätta utvecklingen av en ekonomisk och ekologisk bärkraftig odling av fisk och skaldjur föreslår utredningen en handlingsplan i 13 punkter, i vilka bl.a. förordas strategiska satsningar på forskning och utveckling. Forskning behövs exempelvis om foder, genetik, fiskhälsa, fisksjukdomar, teknikutveckling, vattenbrukets miljökonsekvenser och näringsämnenas kretslopp. I betänkandet föreslås vidare att en särskild utredning för framtidens kom-

pensionsodling ska tillsättas. Dessutom föreslås att en nationell strategi utarbetas för att ge bättre förutsättningar för vattenbruket att växa inom ekologiskt hållbara ramar.

Beträffande utvecklingen av vattenbruket i EU har kommissionen aviserat ett kommande meddelande om *Strategi för en hållbar utveckling av vattenbruket i Europa*. Kommissionen uppmärksammade betydelsen av vattenbruk i samband med den tidigare reformen av den gemensamma fiskeripolitiken och nödvändigheten av att utveckla en strategi för en hållbar utveckling inom vattenbruket. År 2002 presenterade kommissionen ett meddelande till rådet och Europaparlamentet om en strategi för en hållbar utveckling av det europeiska vattenbruket (KOM(2002) 511 slutlig). Rådsslutsatser antogs den 27 januari 2003. En revision av strategin ansågs dock behövlig för att främja utvecklingen av vattenbruket ytterligare. Kommissionen avslutade en konsultationsprocess under juli 2007. Ett icke-officiellt dokument ("non-paper") presenterades av kommissionen i november 2008 i väntan på kommissionens meddelande. Mot bakgrund av det anförda och med hänvisning till pågående arbete i Sverige och EU föreslår utskottet att motion MJ457 (v) yrkandena 7, 8 och 10 lämnas utan riksdagens vidare åtgärd.

Vad gäller frågor om fiskhälsa, smitto- och rymningsrisker vill utskottet anföra följande. Fiskhälsokontrollens huvuduppgift är att förhindra uppkomst och spridning av smittsamma sjukdomar till fiskodlingar och till fria vatten. Fiskhälsovård bygger i första hand på förebyggande åtgärder. Sjukdomar (epizootier) och smittskydd regleras i särskild lagstiftning (bl.a. epizootilagen 1999:657 och epizootiförordningen 1999:659). Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 1994:94) om obligatorisk hälsoövervakning av odlad fisk reglerar den obligatoriska fiskhälsoövervakningen. Vissa fisksjukdomar är anmälningspliktiga och sjukdomsfall måste anmälas till länsstyrelse och/eller Jordbruksverket. Syftet med anmälan är att förhindra spridningen av smittan så fort som möjligt. Vilka sjukdomar som omfattas av anmälningsplikten framkommer av Jordbruksverkets föreskrifter om anmälningspliktiga djursjukdomar (SJVFS 2002:16). Enligt vad utskottet erfarit har Sverige i ett europeiskt perspektiv ett mycket gott fiskhälsoläge, och allvarliga sjukdomar påvisas sällan. Enligt Fiskeriverket har det goda läget uppnåtts genom en restriktiv införselpolicy och en effektiv och omfattande hälsoövervakning av odlad fisk.

Rymning av odlade fiskar utgör en potentiell risk för naturliga fiskbestånd och för den biologiska mångfalden. Rymning kan ske om kassar går sönder till följd av oväder eller sabotage. Fiskätande rovdjur, såsom sälar, mink, utter och fiskgjuse, kan också bidra till att rymning sker. Enligt Fiskeriverket är haverier en av de största orsakerna till rymning av odlad fisk. De kan orsakas av översvämningar i tråg, dammhaverier eller storm- och ishaverier. Rymningsrisk finns dessutom i samband med förflyttning av fisk. Endast landbaserade odlingar som är helt inneslutna med infiltration av avloppsvattnet kan anses som helt säkra för rymningar. Rymning av

fiskar från odlingen är dels ett miljöproblem, dels ett ekonomiskt problem. Ekologiska och genetiska konsekvenser av rymningar beror på många olika faktorer såsom tidpunkt för rymning, miljö, fiskarnas ålder och storlek. För långsiktiga effekter har fiskarnas överlevnad stor betydelse. Utskottet har från Fiskeriverket inhämtat att det saknas uppskattningar på antalet rymningar från svenska fiskodlingar. Andra länder med större vattenbruksproduktion för statistik över rymningar. I Skottland har ca 2 miljoner odlade laxar rymt mellan åren 2001 och 2006 vid 93 olika tillfällen. Mindre än 2 000 fiskar har återfångats. Enligt norska Fiskeridirektoratets statistik har år 2006, under perioden januari till november, 668 000 laxar och regnbågar rymt från odlingar. Biologerna misstänker dock att en del av rymningar inte har rapporterats. Det norska Fiskeridirektoratet har upprättat en rymningskommission (Rømmingskommisjonen) som ska undersöka orsaker till allvarliga rymningar och anläggningshaverier samt arbeta för att minska risken för rymningar och haverier.

Vad gäller begäran att i Sverige inrätta en rymningskommission motsvarande det norska initiativet har utskottet från Vattenbruksutredningen inhämtat att den norska rymningsproblematiken är av en annan magnitud än i Sverige eftersom norsk vattenbruksproduktion är mycket större än den svenska. Detta kan exemplifieras med odlingen av regnbåge som utgör huvuddelen av den svenska vattenbruksproduktionen. Den svenska årliga produktionen är ca 7 000 ton, vilket utgör mindre än en tiondel av den norska produktionen på ca 78 000 ton (2007 års resultat). Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion MJ457 (v) yrkandena 9 och 11 lämnas utan vidare åtgärd.

EU:s fiskeavtal med tredjeland

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (v, mp) om EU:s fiskeavtal med tredjeland.

Jämför reservationerna 10 (v) och 11 (s, mp).

Motionerna

Ett flertal motionsyrkanden berör EU:s fiskeavtal med tredjeland, dvs. länder utanför EU. I Vänsterpartiets motion MJ459 begärs att Sverige ska agera för att EU:s framtida fiskeriavtal garanterar att fisket i tredjelands vatten sker på verkliga överskottsresurser, alltså vad som hållbart kan tas ut när det inhemska fisket tagit sitt (yrkande 39). Inför förhandlingar om nya fiskeavtal och protokoll måste en konsekvensbeskrivning finnas, som även ska omfatta konsekvenser för det viktiga småskaliga kustfisket

(yrkande 42). Vidare måste de utvecklingsåtgärder som finansieras inom EU:s fiskeavtal garanteras genom uppföljning (yrkande 41). Stödet får inte minska även om EU-fisket får minskat tillträde.

I yrkande 37 begärs att Sverige ska verka för att EU:s orättfärdiga fiskeriatvål med länder utanför EU upphävs. Regeringen bör agera för att stoppa allt svenskt fiske i de västahariska vattnen i avvaktan på att EU:s fiskeavtal med Marocko hävs. Vidare begärs att Sverige ska agera för att ekonomiska subventioner till EU:s fjärrfiske upphör (yrkande 38). Så länge dessa avtal inte baseras på folkrättsliga principer och respekt för invånarna i avtalsländerna, deras försörjningsmöjligheter och en ekologisk hållbar grund ska subventioner omedelbart upphöra. Även i Miljöpartiets motion U322 yrkande 16 begärs att regeringen inom EU ska verka för att subventioner till storskaligt fiske avvecklas och att fiskeavtal med utvecklingsländer inte hämmar dessa länders utvecklingsmöjligheter.

Utskottets ställningstagande

Frågan om fiskeavtal har senast behandlats i maj 2008 betänkande 2007/08: MJU16 *Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område m.m.* Utskottet redovisade då att man, i samband med moderniseringen av EU:s fiskeavtal med tredje land 2004, antog rådsslutsatser avseende ”partnerskapsavtal med tredje land”. Dessa avtal specificerar utförligt EU:s åtaganden i förhållande till fiskeavtal med länder som önskar ingå avtal. Åtagandena innebär bl.a. att avtalen ska omfatta fiske på bestånd som är outnyttjade av kuststaten och i enlighet med försiktighetsansatsen, att fisket ska ske på förbättrat vetenskapligt och tekniskt underlag samt att avtalen ska innehålla bidrag till kuststatens fiskeriförvaltning. Utskottet framförde vidare att den praktiska tillämpningen av dessa nya åtaganden har visat dels att de har tagits på allvar av EU och resulterat i många förbättringar, dels att utarbetande av mer explicita kriterier för ingående av avtal inte nödvändigtvis skulle innebära någon fördel.

Utskottet har erfarit att de i dag drygt 20 fiskeriatvålen anses vara en viktig del av den gemensamma fiskeripolitiken. Avtalen rör nästan uteslutande u-länder i tropiska och subtropiska vatten. I de avtalen överförs fiskemöjligheter till EU mot ekonomisk ersättning. Fiskeriatvål med tredje land (länder utanför EU) ska inte förväxlas med de avtal som EU sluter med fiskerikationer i EU:s närhet (t.ex. Norge och Grönland) som främst rör förvaltningen av gemensamma bestånd. De politiska riktlinjerna har reviderats vid flertal tillfällen och utformningen har gradvis förändrats i samband med omförhandlingar. Senast 2003 ändrades avtalen till s.k. fiskepartnerskapsavtal (tidigare tredjelandsavtal) (KOM(2002) 637 slutlig). I de nya avtalen tydliggörs att fisket ska vara hållbart långsiktigt och bedrivas på ett överskott av kuststatens eller ö-nationens resurser. Dessutom ska ekonomiska och sociala utvärderingar genomföras både före och efter avtalen. Att motarbeta illegalt fiske och verka för en långsiktig förvaltning lyftes

också fram som viktiga målsättningar. Härutöver åtog sig parterna att i ökad omfattning förbättra det vetenskapliga kunnandet. Partnerskapsavtalen gäller över en begränsad tidsperiod, men förlängning brukar ske i stort sett per automatik om avtalet inte sägs upp. Utöver själva avtalet förhandlas ett protokoll som däremot inte förnyas automatiskt. Protokollen, som normalt gäller två till fem år, fastställer vilket tillträde EU:s fartyg har till fiskeresursen, hur fisket ska bedrivas, hur stor ersättningen ska vara samt vilka övriga åtgärder som ingår. Under avtalstiden sker sedan regelbundet tekniska genomgångar, årliga möten, och i vissa avtal även en halvtidsöversyn med möjligheter till relativt omfattande förändringar. Enligt vad utskottet erfarit brukar regeringen regelmässigt understryka, i den externa rådsarbetsgruppen för fiske, att de utvärderingar som gjorts bör presenteras för gruppen och att rådsslutsatserna bör följas, bl.a. med avseende på vetenskaplig rådgivning och hänsyn till småskaligt eller lokalt fiske. EU har på senare år blivit allt tydligare med att man avser att följa antagna rådsslutsatser. Bland annat sades fiskeavtalet med Senegal upp 2006 (se vidare nedan).

Vad gäller uppföljning av avtal har från Jordbruksdepartementet inhämtats följande. Enligt partnerskapsavtalen måste avtalslandet redovisa för hur man nyttjat stödet som går till utvecklingsåtgärder i syfte att bygga upp den lokala fiskeriförvaltningen. Detta görs genom den blandade kommitté som träffas en eller flera gånger per år och har till uppgift att övervaka avtalets genomförande. Den blandade kommittén består av representanter från utvecklingslandet och från kommissionen. Under 2009 omförhandlades t.ex. protokollet till partnerskapsavtalet med Mauretanien eftersom gemenskapen inte hade nyttjat sina fiskemöjligheter fullt ut. I stället för att minska gemenskapens finansiering av avtalet beslutades att en större andel av den finansiella ersättningen från gemenskapen skulle gå till utvecklingsåtgärder och att detta skulle ske i samarbete med DG Bistånd. Detta var en kompromiss mellan Mauretaniens egen önskan att få behålla gemenskapsfinansieringen och gemenskapens önskan att ha ett kostnadseffektivt avtal som återspeglade de reella fiskemöjligheterna.

Sammanfattningsvis noterar utskottet att det är fastslaget i rådsslutsatser, protokoll och avtal att fisket ska vara långsiktigt hållbart och ske på ett överskott av landets resurser samt att en konsekvensbeskrivning ska göras inför nya avtal. Vidare ställs i avtalen krav på redovisning m.m. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion MJ459 (v) yrkandena 39, 41 och 42 lämnas utan vidare åtgärd i de delar syftet med dessa inte kan anses tillgodosett.

När det gäller frågan om att upphäva fiskeriatvål har följande inhämtats från Jordbruksdepartementet. Gemenskapens partnerskapsavtal med u-länder faller inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken, vilket innebär att kommissionen har initiativrätt i samtliga frågor, således även i frågor om att säga upp partnerskapsavtal. Rådet fattar sedan beslut om kommissionens förslag med kvalificerad majoritet. Enskilda medlemsländer kan

därför rösta nej till avtals ingående eller förlängning men detta får effekt först när en majoritet av medlemsländer har samma ståndpunkt. Som utskottet ovan redovisat är utgångspunkten för partnerskapsavtalen att fisket ska bedrivas på ett överskott av kuststatens resurser, att sociala och ekonomiska utvärderingar ska göras innan och efter avtalen samt att gemenskapen ska verka för en långsiktigt hållbar förvaltning samt motverka illegalt fiske. Exempelvis har fiskeavtalet med Senegal sagts upp eftersom beståndssituationen inte kunde garantera ett hållbart fiske. I svar på en skriftlig fråga (2008/09:589) om EU:s fiske utanför det ockuperade Västsahara anförde jordbruksminister Eskil Erlandsson den 18 februari 2009 att EU:s nuvarande fiskeavtal med Marocko godkändes av EU-länderna 2006. Avtalet innehåller en bestämmelse (artikel 10) om årliga möten med en gemensam kommitté för att övervaka genomförandet av avtalets bestämmelser. Vid ett EU-samråd inför ett sådant årligt möte 2008 reste Sverige frågan om sahariernas fördelar av avtalet. Kommissionen svarade att man avsåg att utvärdera hur Marocko hade utnyttjat betalningen och hur dessa medel kom lokala samhällen till godo. I frågesvaret noterade dock ministern att kommissionen inte har informerat om hur denna avsikt följts upp eller givit något svar på frågan. Mot bakgrund av detta poängterade ministern sin avsikt att påminna om denna utestående fråga och efterlysa ett sakligt motiverat svar vid EU-samrådet inför nästa möte med den gemensamma kommittén som normalt äger rum under våren 2009. Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion MJ459 (v) yrkande 37 lämnas utan vidare åtgärd.

I fråga om att stoppa ekonomiska subventioner till fjärrfiske vill utskottet anföra följande. Som ovan nämnts blev EU med rådsslutsatserna från 2003 (KOM(2002) 637 slutlig) mer tydligt med att fisket som bedrivs inom fiskeavtalen ska vara långsiktigt hållbart och bedrivas på ett överskott av kuststatens eller ö-nationens resurser. Ekonomiska och sociala utvärderingar ska genomföras både före och efter avtalen. Man ska förbättra det vetenskapliga kunnandet, motarbeta illegalt fiske och verka för en långsiktig förvaltning. Utskottet har inhämtat att hälften av den gemenskapsfinansierade kostnaden för avtalen allokeras nu till bistånd för förstärkning av den lokala fiskesektorn. Enligt den gemensamma fiskeripolitiken måste gemenskapens fiskare respektera samma regler för utnyttjandet av fiskeresurserna på internationellt vatten och i tredjeland som gäller i EU:s egna vatten. Sedan rådsslutsatserna har dessa avtal således blivit mer transparenta, och mycket av Sveriges tidigare synpunkter på avtalen är nu till stor del tillgodosedda. Sverige har inget eget fiske i dessa avtal. Ett svenskt engagemang handlar i stället till stor del om att övervaka att rådsslutsatserna följs. Utskottet har vidare inhämtat att regeringen ämnar verka för att utformningen av fiskeavtalen förbättras i samband med fiskeripolitikens kommande översyn. Regeringen anser t.ex. att gemenskapens subventioner bör begränsas samt avser verka för att den vetenskapliga informationen ska förbättrats för att kunna uppnå adekvata beståndsupp-

skattningar. I riksdagen har jordbruksminister Eskil Erlandsson i svar på en skriftlig fråga (2007/08:1459) understrukit vad gäller gemenskapens fiskeavtal att han inför kommande förhandlingar kommer att fortsätta att driva och övervaka att de överenskomna principerna om partnerskapsavtal följs. Detta innebär att fisket ska vara långsiktigt hållbart och bedrivs på ett överskott av kuststatens eller ö-nationens resurser. Vidare betonade ministern regeringens mål att utvecklingspolitik ska genomsyra alla Sveriges internationella samarbeten enligt riksdagens antagande av politik för global utveckling (PGU) (skr. 2007/08:89, bet. 2007/08:UU5, rksr. 2007/08:252). Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motionerna MJ459 (v) yrkande 38 och U322 (mp) yrkande 16 lämnas utan vidare åtgärd.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (m, c, kd, s, v, mp) som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen behandlat tidigare under valperioden.

Allmänt

De i bilaga 2 upptagna motionsförslagen, 26 motionsyrkanden, rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden i betänkandena 2006/07:MJU14 *Fiskeripolitik*, 2007/08:MJU14 *Biologisk mångfald* samt 2007/08:MJU16 *Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område m.m.* Riksdagen avlog i enlighet med utskottets förslag motionsyrkandena. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Statens insatser för ett hållbart fiske, punkt 1 (s, v, mp)

av Anders Ygeman (s), Ann-Kristine Johansson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Tina Ehn (mp), Aleksander Gabelic (s), Helén Pettersson i Umeå (s) och Christin Hagberg (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen framställning 2008/09:RRS15 punkterna 1 och 2.

Ställningstagande

Som framhålls i Riksrevisionens framställning är fiskeripolitiken i Sverige en del av EU:s gemensamma fiskeripolitik. Från att ha varit näringspolitiskt inriktade är målen för fiskeripolitiken nu utformade för att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling: ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Dessa mål har riksdagen slagit fast i de senaste årens budgetbetänkanden. Riksrevisionens granskning visar emellertid att statens samlade insatser inom fiskeripolitiken har varit ineffektiva. Granskningen visar även att det nationella handlingsutrymmet inom den gemensamma fiskeripolitiken inte har utnyttjats på ett effektivt sätt och att viktig analys och återrapportering för uppföljning av målen saknas.

Mot bakgrund av det anförda anser vi att regeringen bör genomföra en översyn statens insatser för att säkerställa ett hållbart fiske och därefter återkomma till riksdagen med förslag på de lagändringar och andra åtgärder som kan vara nödvändiga. Vi anser vidare att regeringen bör förbättra uppföljningen och återrapporteringen till riksdagen avseende effekterna på måluppfyllelsen av statens insatser inom fiskeriområdet. Det anförda innebär att vi tillstyrker Riksrevisionens framställning.

2. EU:s fiskeripolitik m.m., punkt 2 (s)

av Anders Ygeman (s), Ann-Kristine Johansson (s), Aleksander Gabelic (s), Helén Pettersson i Umeå (s) och Christin Hagberg (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:MJ310, 2008/09:MJ356 och 2008/09:MJ494 yrkande 19 och avslår motionerna 2008/09:MJ428 yrkande 1 och 2008/09:MJ459 yrkande 40.

Ställningstagande

En nationell samsyn om fiskets förutsättningar kan positivt bidra till utformandet av den nya fiskepolitiken. Inför EU:s reformering av fiskepolitiken och omformuleringen av lagstiftningen bör regeringen därför snarast till-sätta en parlamentarisk fiskegrupp.

Vad gäller fiskeflottans storlek anser vi att den svenska fiskeflottan är överetablerad. I dag förekommer olika former av statligt stöd till olika typer av fiskeverksamhet som inte är hållbar, t.ex. ålfiske eller fiske av andra arter som finns på Artdatabankens rödlista. Regeringen bör ta initiativ till ett stopp för statligt stöd till fiskeverksamhet som inte är miljömässigt hållbar.

Vidare är det angeläget att fiskerinäringen på Gotland ges långsiktig trygghet. På Gotland är fisket en liten men viktig näring. När drivgarnsförbudet trädde i kraft i januari 2008 skapades svårigheter för fiskare som hade gjort stora investeringar i detta redskap, och de tvingades in i en besvärlig omställningsprocess. Regeringen bör verka för att dessa små näringsidkare ges en korrekt kompensation för de investeringar de har gjort i sina båtar i form av drivgarnsredskap eller att det skapas förutsättningar för dessa fiskare att yrkesmässigt finnas kvar inom en säkrare del av fiskenäringen. Detta bör ges regeringen till känna.

3. EU:s fiskeripolitik m.m., punkt 2 (v)

av Wiwi-Anne Johansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:MJ459 yrkande 40 och avslår motionerna 2008/09:MJ310, 2008/09:MJ356, 2008/09:MJ428 yrkande 1 och 2008/09:MJ494 yrkande 19.

Ställningstagande

Efterlevnaden av EU:s fiskeriatvital måste förbättras. Regeringen bör agera för att efterlevnaden av avtalen skärps, inte minst vad gäller fångstrappor-
teringen av fisk. Detta bör ges regeringen till känna.

4. EU:s fiskeripolitik m.m., punkt 2 (mp)

av Tina Ehn (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:MJ428 yrkande 1 och avslår motionerna 2008/09:MJ310, 2008/09:MJ356, 2008/09:MJ459 yrkande 40 och 2008/09:MJ494 yrkande 19.

Ställningstagande

EU:s fiskerikommissionär har nyligen kommit med svidande kritik av EU:s fiskeripolitik. En av grundorsakerna till problemet anges vara en överdimensionerad fiskeflotta. EU-kommissionären klagar över att medlemsstaterna inte utnyttjar de möjligheter som finns inom EU:s fiskeripolitik för att med EU-stöd minska flottorna. Han vill påskynda skrotningen och få EU-länderna att använda de resurser EU anslagit för detta ändamål. Jag anser att den svenska regeringen ska ge kommissionären allt stöd i detta arbete. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Fiskekvoter, fiskeförbud, ålfiske m.m., punkt 3 (s)

av Anders Ygeman (s), Ann-Kristine Johansson (s), Aleksander Gabelic (s), Helén Pettersson i Umeå (s) och Christin Hagberg (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:MJ261, 2008/09:MJ329 yrkandena 1, 3 och 5 samt 2008/09:MJ493 yrkande 16 och avslår motionerna 2008/09:MJ457 yrkandena 12 och 13, 2008/09: MJ459 yrkande 33 och 2008/09:MJ502 yrkande 26.

Ställningstagande

Våren 2008 avslöjades hur sportfiskare bedriver jakt på torsk genom s.k. ryckfiske under fortplantningen i lekområdena i Öresund. Detta ryckfiske måste förbjudas. Eftersom Sverige i Öresund delar fisket med Danmark och en majoritet av de båtar som bedriver denna typ av oetiskt fiske är från Danmark, krävs det en långsiktigt hållbar lösning i samarbete mellan Sverige och Danmark, vilket bör ske antingen genom en samarbetslösning mellan de båda ländernas ansvariga myndigheter eller genom en gemensam förbudslagstiftning.

Vad gäller det tillåtna yrkesfisket av torsk anser vi att minimimåttet på torsk måste ökas från 30 till 45 cm i alla EU-vatten.

Vidare anser vi att ålfisket måste värnas. I södra Europa vandrar det till skillnad från norra Europa ännu in en relativt stor mängd ålyngel. Dessa ålyngel säljs för stora pengar till ålodlingar både i Europa och i Asien. En större omfördelning av överskottet av ålyngel bör ske till de underutnyttjade uppväxtområdena i norra Europa. Regeringen bör påverka EU i riktningen att mer ålyngel sätts ut. Det är viktigt att värna en fortsatt ålkultur med hållbart fiske, förädling och ålagillen. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Fiskekvoter, fiskeförbud, ålfiske m.m., punkt 3 (v)

av Wiwi-Anne Johansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:MJ457 yrkandena 12 och 13 samt 2008/09:MJ459 yrkande 33 och avslår motionerna 2008/09:MJ261, 2008/09:MJ329 yrkandena 1, 3 och 5, 2008/09:MJ493 yrkande 16 och 2008/09:MJ502 yrkande 26.

Ställningstagande

Internationella havsforskningsrådets, Ices, rapport från den 27 juni 2008 visar att situationen för sill- och torskbestånden i Västerhavet är fortsatt allvarlig. Jag anser att det i stället för de redan beslutade fiskekvoterna behövs ett fiskestopp som ska gälla inte bara det svenska fisket utan även det utländska. Ett fiskestopp för alla hotade arter och bestånd bör därför införas till dess att återhämtningen kan garanteras i Östersjön, Skagerrak, Kattegatt och Nordsjön. Vidare rekommenderar Ices att sillfångsterna från Kattegatt, Skagerrak och sydvästra Östersjön bör minskas med omkring 40 % jämfört med nuvarande kvoter. Regeringen bör därför i EU agera för att i enlighet med Ices rekommendationer minska sillfångsterna med 40 %.

Beträffande den svenska fiskerikontrollen sker nu en positiv utveckling mot ökad effektivitet och kvalitet. En ny nationell handlingsplan för fiskerikontroll för 2008–2011 har tagits fram med förslag på åtgärder. Trots detta kvarstår brister gällande effektiva rapporteringsmetoder, och därför måste landningskontrollen skärpas. Fiskeriverket bör ges ökade förutsättningar att prioritera arbetet med att utveckla effektiva och samordnade rapporteringsmetoder. Detta bör ges regeringen till känna.

7. Fiskekvoter, fiskeförbud, ålfiske m.m., punkt 3 (mp)

av Tina Ehn (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:MJ502 yrkande 26 och avslår motionerna 2008/09:MJ261, 2008/09:MJ329 yrkandena 1, 3 och 5, 2008/09:MJ457 yrkandena 12 och 13, 2008/09:MJ459 yrkande 33 och 2008/09:MJ493 yrkande 16.

Ställningstagande

Miljöpartiet har tidigare drivit linjen att småskaliga och kustnära fiskare ska få företräde vid fördelning av fiskekvoter, på bekostnad av det mer storskaliga och långväga fisket. Vidare bör fiskare som använder för biologisk mångfald skonsammare metoder prioriteras vid fördelning av fiskekvoter. Detta bör ges regeringen till känna.

8. Fritidsfiske m.m., punkt 4 (v)

av Wiwi-Anne Johansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:MJ457 yrkande 3 och avslår motionerna 2008/09:MJ242 och 2008/09:MJ258.

Ställningstagande

Enligt Helcoms aktionsplan som antogs 2007 ska medlemsländerna utveckla planer för restaurering av lekområden och vandringvägar för migrerande fiskarter i lämpliga vattendrag senast 2010. Länderna har även förbundit sig att utföra aktivt bevarandearbete i minst tio hotade vildlaxäl-

var i Östersjöområdet samt återinföra ursprunglig Östersjölox i minst fyra potentiella laxälvar senast 2009. Jag anser att Sverige har stora möjligheter att uppfylla dessa mål. Med ökad vildlax i våra älvar kan lokal fisketurism och förädlingsverksamhet öka. Fiskeriverket bör ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för att avsätta en av de svenska outbyggda älvarna i Norrbotten till en nationallaxälv där förutsättningarna för laxens vandringsvägar och reproduktion värnas. Detta bör ges regeringen till känna.

9. Vattenbruk och fiskodling, punkt 5 (v)

av Wiwi-Anne Johansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:MJ457 yrkandena 7–11.

Ställningstagande

Genom EU:s fiskerifond utgår stora ekonomiska stöd till vattenbruk. Kriterierna för stöden har emellertid inte i tillräcklig utsträckning bidragit till att utveckla verksamheten i ekologiskt hållbar riktning. Regeringen bör agera för att EU:s fiskefondsmedel fokuseras på miljömässig odling av fisk. Dessutom bör Fiskeriverket ges i uppdrag att i sin verksamhet utarbeta en handlingsplan för ökad miljömässig anpassning av fiskodlingsverksamheten.

Odling av fisk utgör ett hot mot vilda fiskstammar genom rymning från odlingar och spridning av sjukdomar och parasiter. Åtgärder måste vidtas för att hindra spridning av sjukdomar och genetiskt modifierade fiskar från vattenbruk till vilda bestånd.

Arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas och arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Att kompensera förlusten av vild fisk genom utsättning av odlad fisk är konstgjord andning och rimmar illa med det övergripande miljömålet Ett rikt djur- och växtliv. Fiskeriverket bör därför ta fram en handlingsplan för minskad kompensationsutsättning.

Naturliga fiskbestånd och den biologiska mångfalden hotas av rymning av odlade fiskar. I Norge har Fiskeridirektoratet upprättat en rymningskommission (Rømmingskommisjonen) som ska undersöka orsaker till allvarliga rymningar och anläggningshaverier samt arbeta för att minska risken för rymningar och haverier. En sådan kommission med uppgift att ta fram för-

slag för en rymningssäker verksamhet samt praktisk kontroll för minskad risk för rymning bör även inrättas i Sverige. Detta bör ges regeringen till känna.

10. EU:s fiskeavtal med tredjeland, punkt 6 (v)

av Wiwi-Anne Johansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:MJ459 yrkan- dena 37–39, 41 och 42 samt avslår motion 2008/09:U322 yrkande 16.

Ställningstagande

EU:s fiskeflottor tömmer andra hav på fisk. Att utnyttja fattiga länders fisk- bestånd, t.ex. i fallet Västsahara, när de egna vattnen är utfiskade är inte förenligt med internationell solidaritet, folkrättsliga principer eller hållbar utveckling. EU:s fiskeavtal bidrar till rovdrift på fiskebestånden och för- stör livsvillkoren för lokalbefolkningar. Regeringen bör mot bakgrund av detta agera för att de orätfärdiga fiskeavtal EU tecknat med länder utanför EU upphävs. Så länge dessa avtal inte baseras på folkrättsliga principer och respekt för invånarna i avtalsländerna, deras försörjningsmöjligheter och en ekologiskt hållbar grund ska inga subventioner till denna orätfär- diga verksamhet utgå. Regeringen bör därför agera för att ekonomiska subventioner till EU:s fjärrfiske upphör.

Vad gäller EU:s framtida fiskeriavtal med tredjeland måste det i avtalen garanteras att fisket i tredjelandsvatten sker på verkliga överskottsresurser, dvs. vad som hållbart kan tas ut när det inhemska fisket tagit sitt. Inför förhandlingar om nya avtal eller protokoll måste en konsekvensbeskrivning finnas. Vidare måste de utvecklingsåtgärder som finansieras inom EU:s fis- keavtal garanteras genom uppföljning. Detta bör ges regeringen till känna.

11. EU:s fiskeavtal med tredjeland, punkt 6 (s, mp)

av Anders Ygeman (s), Ann-Kristine Johansson (s), Tina Ehn (mp), Aleksander Gabelic (s), Helén Pettersson i Umeå (s) och Christin Hagberg (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:U322 yrkande 16 och avslår motion 2008/09:MJ459 yrkandena 37–39, 41 och 42.

Ställningstagande

EU måste upphöra med subventionering av storskaligt fiske. De rekommenderade kvoterna från fiskeribiologiska experter måste följas. EU måste också driva en ansvarsfullare fiskeripolitik när man sluter fiskeavtal med länder i syd. Regeringen bör därför i EU verka för att subventioner till storskaligt fiske avvecklas och att fiskeavtal med utvecklingsländer inte hämmar dessa länders utvecklingsmöjligheter. Detta bör ges regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Framställningen

Framställning 2008/09:RRS15 Riksrevisionens styrelses framställning angående statens insatser för ett hållbart fiske:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad styrelsen anfört om att regeringen bör genomföra en översyn av statens insatser för att säkerställa ett hållbart fiske och därefter återkomma till riksdagen med förslag på de lagändringar och andra åtgärder som kan vara nödvändiga.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad styrelsen anfört om att regeringen bör förbättra uppföljningen och återrapporteringen till riksdagen avseende effekterna på måluppfyllelsen av statens insatser inom fiskeriområdet.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008

2008/09:U322 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inom EU verka för att subventioner till storskaligt fiske avvecklas och att fiskeavtal med utvecklingsländer inte hämmar dessa länders utvecklingsmöjligheter.

2008/09:MJ230 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ändring av fiskelagen.

2008/09:MJ242 av Michael Hagberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att Sverige tar ansvar för ett utvecklat och samhälls-ekonomiskt lönsamt sport- och fritidsfiske.

2008/09:MJ258 av Finn Bengtsson och Lena Asplund (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kustnära fritidsfiske, vattenägare vid sådana kustområden och ansvaret för återväxten av fisk där.

2008/09: MJ261 av Ronny Olander och Göran Persson i Simrishamn (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att förbjuda ryckfiske i Öresund.

2008/09: MJ296 av Alf Eriksson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen aktivt inom EU ska driva kravet på ett system som förhindrar fisk utanför kvotsystemet att återföras till havet.

2008/09: MJ308 av Claes-Göran Brandin m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av gällande regelverk för fångst utöver kvotfiske i syfte att kunna införa förbud mot dumpning.

2008/09: MJ310 av Christer Engelhardt (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fisket och drivgarnsförbudet.

2008/09: MJ313 av Hans Stenberg och Susanne Eberstein (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fiske i statens vatten i fjällen.

2008/09: MJ329 av Göran Persson i Simrishamn och Christer Adelsbo (båda s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en omfördelning av överskottet av ålyngel bör ske till de underutnyttjade uppväxtområdena i norra Europa.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör påverka EU i riktningen att mer ålyngel måste sättas ut.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att värna om en fortsatt ålkultur med hållbart fiske, förädling och ålagillen.

2008/09: MJ330 av Göran Persson i Simrishamn och Christer Adelsbo (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nödvändigheten av en noggrann konsekvensanalys för miljön och svenskt fiske i Östersjön med anledning av den planerade gasledning norr om Bornholm.

2008/09: MJ335 av Isabella Jernbeck (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i större utsträckning bör följa Internationella havsforskningsrådets (Ices) rekommendationer avseende torskfiskekvoter i Östersjön.

2008/09: MJ345 av Sven Yngve Persson m.fl. (m):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att trygga fiskerinäringens villkor.

2008/09: MJ356 av Olle Thorell (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till ett stopp för statligt stöd till all fiskeverksamhet som inte är miljömässigt hållbar.

2008/09: MJ395 av Anders Åkesson och Lars-Ivar Ericson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om regelförenkling och en minskad administrativ börda för yrkesfisket.

2008/09: MJ397 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra konsumentinformationen på fiskeområdet genom ökat samarbete mellan olika intressenter.

2008/09: MJ399 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lämpligheten i att införa ett s.k. yrkesfiskarkort.

2008/09: MJ416 av Holger Gustafsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att utveckla och säkerställa fisket i Vänern och Vättern för yrkesfiske, sportfiske och såväl svensk som internationell fisketurism.

2008/09: MJ428 av Bodil Ceballos m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om EU:s fiskeripolitik.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbeta för att EU ska anta kriterier för ingående av fiskeriavtal med tredjeland.

2008/09:MJ450 av Kent Olsson och Lars-Arne Staxäng (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att komplettera dagens kvotssystem i fisket med havdagar.

2008/09:MJ457 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utreda förutsättningarna för inrättande av en "nationallaxälv".
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i EU agera för att EU:s fiskefondsmedel fokuseras på miljömässig odling av fisk.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Fiskeriverket i uppdrag att ta fram en handlingsplan för ökad miljöanpassning av fiskodlingsverksamheten.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att hindra spridning av sjukdomar och genetiskt modifierade fiskar från vattenbruk till vilda bestånd.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Fiskeriverket bör ta fram en handlingsplan för minskad kompensationsutsättning.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en svensk rymningskommission.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fiskestopp för hotade arter.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skärpt landningskontroll.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökat mål för marina skyddsområden med fiskeförbud i kommande miljömålsproposition.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att Ices på ett tydligare sätt tar långsiktig hänsyn till ekosystemansatsen i samband med rådets fiskerekommendationer.

2008/09:MJ459 av Lars Ohly m.fl. (v):

33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i EU agera för minskade sillfångster.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i EU agera för ett stopp för storskaligt torskfiske till dess att återhämtningen kan garanteras i Östersjön, Skagerrak, Kattegatt och Nordsjön.

36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska agera för att i enlighet med försiktighetsprincipen förbjuda bottentrålning i EU:s vatten.
37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU:s orätfärdiga fiskerieravtal med länder utanför EU upphävs.
38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska agera för att ekonomiska subventioner till EU:s fjärrfiske upphör.
39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska agera för att EU:s framtida fiskerieravtal ska garantera att fisket i tredjelands vatten sker på verkliga överskottsresurser.
40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska agera för att efterlevnaden och fångstrapporteringen av EU:s fiskeavtal skärps.
41. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om de utvecklingsåtgärder som finansieras inom EU:s fiskeavtal garanteras genom uppföljning.
42. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om krav på konsekvensbeskrivning av nya fiskeavtal och protokoll.
44. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att agera i EU för att fler marina skyddsområden med fiskeförbud avsätts i Östersjön.

2008/09: MJ486 av Tina Ehn m.fl. (mp):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges linje i de internationella förhandlingarna angående fiskekvoter ska vara i enlighet med den biologiska rådgivningen från Ices.

2008/09: MJ493 av Anders Ygeman m.fl. (s):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att följa Internationella havsforskningsrådets vetenskapliga rekommendationer för fisket.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett ökat minimimått för torsken.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stoppa fiskedumpningen.

2008/09:MJ494 av Anders Ygeman m.fl. (s):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att följa det internationella havsforskningsrådets rekommendationer för fisket.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillsättandet av en parlamentarisk fiskegrupp inför EU:s reformering av fiskepolitiken.

2008/09:MJ497 av Ulf Holm (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av förbättrad statistik över andelen överträdelser mot fiskeribestämmelser som resulterar i påföljd och förbättrade uppgifter om skälen till att överträdelser inte leder till påföljd.

2008/09:MJ502 av Tina Ehn m.fl. (mp):

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ha ekosystemansatsen och förbättringar för den biologiska mångfalden i havet som den överordnade principen vid förhandlingar om förändringar av EU:s fiskepolitik.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges linje i de internationella förhandlingarna angående fiskekvoter ska vara i enlighet med den biologiska rådgivningen från Ices.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör införa ett förbud mot utkast i svenskt fiske och verka för ett sådant förbud i hela EU.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fiskare som använder för biologisk mångfald skonsammare fiskemetoder bör prioriteras vid fördelning av fiskekvoter.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 7

Motion	Motionärer	Yrkanden
7. Motioner som bereds förenklat		
2008/09:MJ230	Marietta de Pourbaix-Lundin (m)	1
2008/09:MJ296	Alf Eriksson (s)	
2008/09:MJ308	Claes-Göran Brandin m.fl. (s)	
2008/09:MJ313	Hans Stenberg och Susanne Eberstein (båda s)	
2008/09:MJ330	Göran Persson i Simrishamn och Christer Adelsbo (båda s)	
2008/09:MJ335	Isabella Jernbeck (m)	
2008/09:MJ345	Sven Yngve Persson m.fl. (m)	5
2008/09:MJ395	Anders Åkesson och Lars-Ivar Ericson (båda c)	
2008/09:MJ397	Marietta de Pourbaix-Lundin (m)	
2008/09:MJ399	Marietta de Pourbaix-Lundin (m)	
2008/09:MJ416	Holger Gustafsson (kd)	
2008/09:MJ428	Bodil Ceballos m.fl. (mp)	2
2008/09:MJ450	Kent Olsson och Lars-Arne Staxäng (båda m)	
2008/09:MJ457	Wiwi-Anne Johansson m.fl. (v)	14 och 17
2008/09:MJ459	Lars Ohly m.fl. (v)	34, 36 och 44
2008/09:MJ486	Tina Ehn m.fl. (mp)	7
2008/09:MJ493	Anders Ygeman m.fl. (s)	15 och 17
2008/09:MJ494	Anders Ygeman m.fl. (s)	18
2008/09:MJ497	Ulf Holm (mp)	
2008/09:MJ502	Tina Ehn m.fl. (mp)	23–25